
J. GOMEZ DE LA CORTINA ET AMICORUM
FALLITUR HORA LEGENDO

LIBROS
EGREGIOS CUMULARE
PRÆCLARA SUPELLEX.
BIBLIOTHECA CORTINIANA.

OF·GEMS·&·GEM·CUTTING
GEMSTONES·OF·NORTH·AMERICA·PROSPECTING·FOR·GEM
STONES·AND
MINERALS
MINERALOGY·EMERALD·AND·OTHER·BERYLS·CATALOG
EX LIBRIS
JOHN SINKANKAS

6.00
1965
Gardner
Cat. 20.00

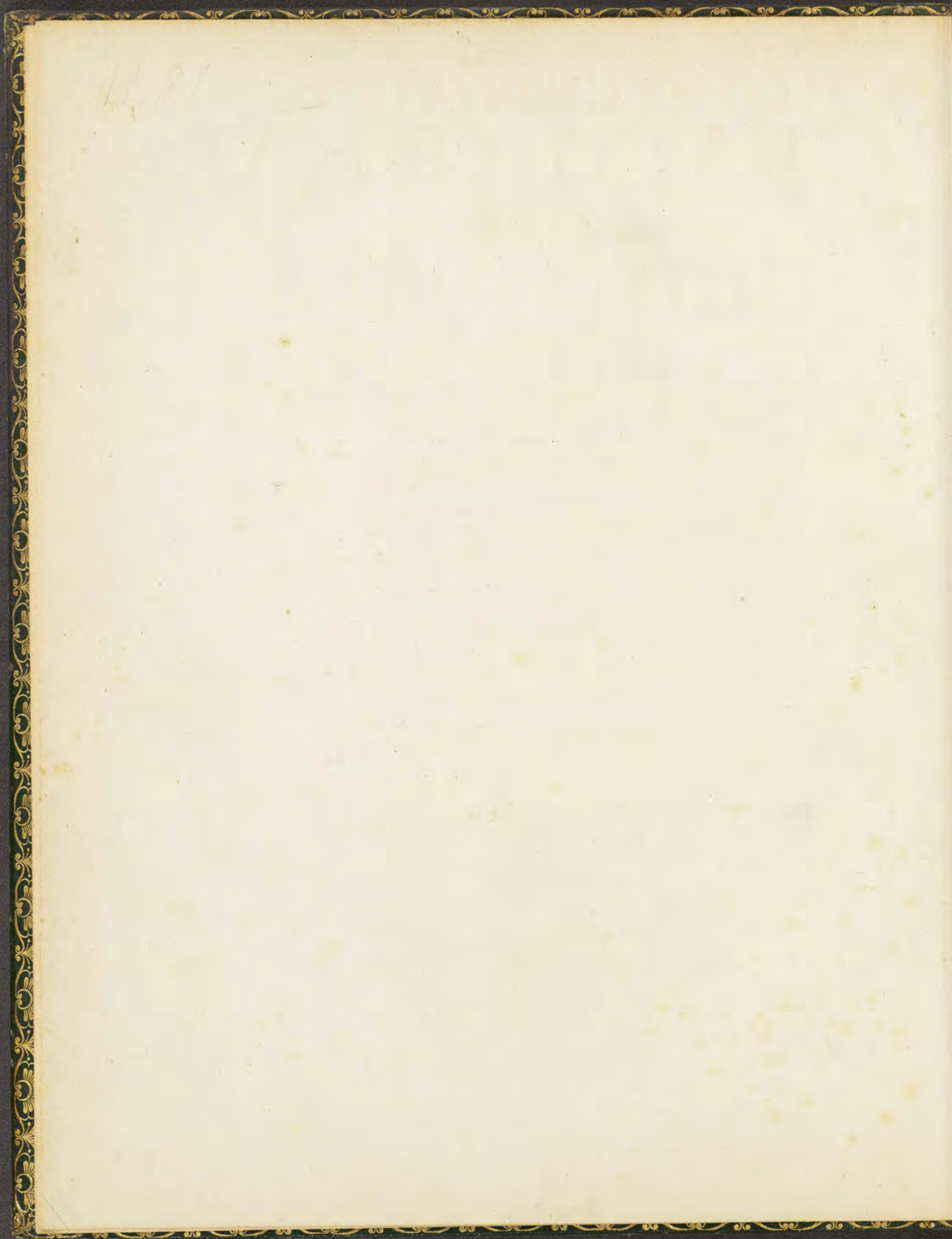
PP-1
$20

Léon Dorez
9 août 96

à Monsieur Adrien Blanchet
Membre de l'Institut
en souvenir de mon cher Papa
et de ma chère Maman

avec les sentiments
de la profonde reconnaissance
de

Jeanne Dorez

CONTEMPLATIO GEMMARUM QUARUNDAM DACTYLIOTHECÆ GORLAEI,

Ante Biennium

& auctæ, & illustratæ:

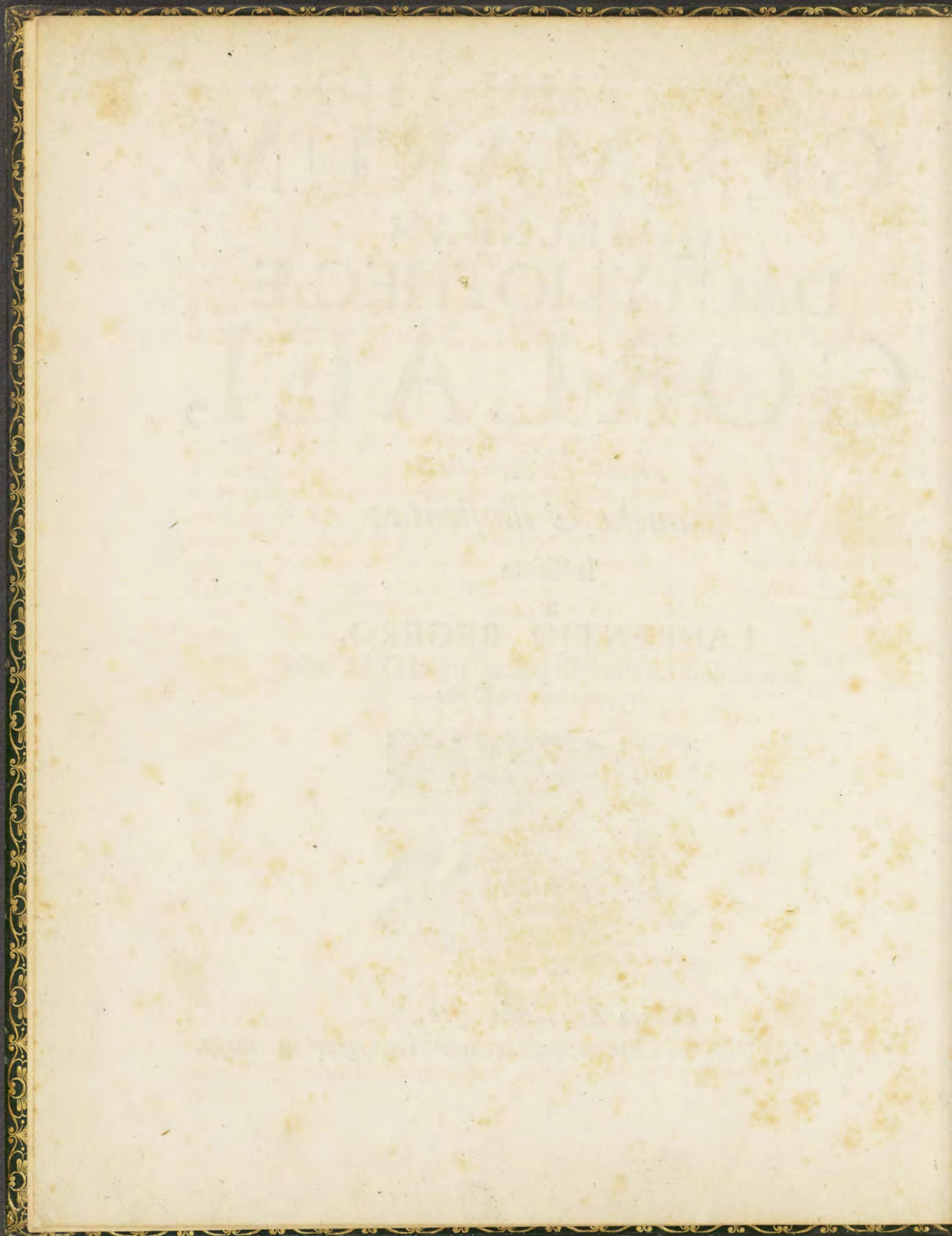
Instituta

à

LAURENTIO BEGERO,
Serenissimi Electoris Brandenburgici Consiliario
ab Antiquitatibus & Bibliotheca.

Coloniæ Brandenburgicæ,
Imprimebat ULRICUS LIEBPERTUS, Electoral. Typographus. 1697.

Overat algentes Aquilo jam ſævior alas,
Indueratque rudi glacialia vincula terræ.

Rediit ad conſtitutum ETASTES, & ſolitâ ſalutatione prævià, recuſam ante biennium GORLÆI DACTYLIOTHECAM producens: Quid, inquit, DULODORE, de hac judicas? annon egregiè aucta? egregiè illuſtrata eſt? Laude ſuâ, reſpondit ILLE, opus hoc non caret; Eſſe tamen quædam, interdum etiam in vulgaribus, quæ certius lumen requirant, omninò eſt fatendum. Adeonè? ſubjecit ETASTES, & quænam illa fuerint? Indicabo, reſpondit DULODORUS, ſed ordine eô, quô mihi in mentem venerint, & eâ omninò lege, ut veritatis amore, non intempeſtivâ prurigine Tibi videar obtemperâſſe. In Gemma 103. me quidem judice, exhibetur

PHAETHON
Stellas fixas incurſans.

Errorem Liceti, excepit ETASTES, mihi videris recoquere. Is Solem hanc figuram ſtatuit, deflectitque ad ampliatum ejus imperium, ſicut alii quærunt, qui per diem conſpiciantur Stellæ? Sed his jamdudum reſponſum eſt, cum indignum ſit, cogitari de Sole, ubi nulli radii, & contra tot Stellæ. Annon potius ſit Bootes, cum Septen-

trione? ideò ſanè ut ruſticus videtur ſtare in plauſtro, non in fabrefacto curru. Plauſtrum, regeſſit DULODORUS, rem non conficit. Eidem enim inſiſtentem etiam Solem videas, apud noſtrum in annulo 77. Et quid? Annon indignum eſſet, Bootem laureatum procedere? Annon indignum Equorum quadrigis vehi, qui à bobus dictus eſt? Non Equis, ſed bobus & quidem duobus, tantùm, Bootes vehebatur, id quod ex Hygino diſcimus: Ut taceam, ipſos ſeptem Triones Booti & plauſtrum & boves eſſe. Quî fit igitur, ut in Gemma ſeparatim fuerint expreſſi? Vides ETASTA, commentum de Boote fragili fundamento inſiſtere. At certè, infit ILLE, nec Phaethon hic eſſe poterit, utpote cujus, Ovidio teſte,

Ora pater rapidæ fecit patientia flammæ
Impoſuitque comæ radios.

Cúm tamen heîc radiorum loco Laurea ſit. Quod ad radios attinet, repoſuit DULODORUS, fateor dubium ſuo pondere non carere, niſi Licetus, aut ejus Sculptor, in exigua Gemma, radiorum loco Lauream ſubjecerit. Id ut omninò arbitrer, facit denſa erectorum foliorum congeries, quæ in Laurea ſolita non eſt, exigua autem mutatione radios adumbraret. Si hoc Tibi cedam, inquit ETASTES, de Phaëthonte tamen nondum perſuades, non magis ac de Sole. Quid enim? annon & Phaëthon currum aſcendit, poſtquam Stellæ jam diffugiſſent? Quid igitur Stellæ currum in Gemma ambientes? Intuére Gemmam, reſpondit DULODORUS, & ſimul in mentem Tibi revoca terſisſimum Ovidii de Phaëthonte teſtimonium. Annon omninò hîc cernitur, qualis *Mentis inops gelida formidine lora remiſit?*

Quæ poſtquam ſummo ſensère jacentia tergo,
Exſpatiantur Equi, nulloque inhibente per auras
Ignotæ Regionis eunt, quâque impetus egit,
Hâc ſine lege ruunt, altoque ſub æthere FIXIS
INCURSANT STELLIS?

Quid clarius? quid concinnius ad Gemmam dici poteſt? Sed ad alia tranſeamus! In Gemma 538. mihi videtur exhiberi

HECTOR,
Suum caſum, vigorem, & juventutem lugens.

Nova, inquit ETASTES, de Gemma propoſita, hæc eſt opinio. Hectorem adhuc nemo agnovit, ſed vel militem atroci bello ſuperſtitem, adeòque pauperem: Vel ſanè militem

militem Sagittarium, nudum, & rupi accubantem, manus ambas, circa genu dextrum elevatum, complicatas habentem, vel admirantis geſtu, vel miſerantis, armaque ſua, hoc eſt pharetram & arcum, arbore ſuſpendentem. Quid ais, DULODORE? Verba hæc eſſe, reſpondit ILLE, non rationem, non originem inquiri. Hectorem hîc exhiberi, ſequentia Pauſaniæ perſuadent, in Phocicis: Ἐν δὲ τοῖς κάτω τῆς γραφῆς μετὰ τὸν Θρᾶκα ἐστὶ Θάμυριν ἝΚΤΩΡ μέν ΚΑΘΕΖΟΜΕΝΟΣ ΑΜΦΟΤΕΡΑΣ ἔχει ΤΑΣ ΧΕΙΡΑΣ ΠΕΡΙ ΤΟ ΑΡΙΣΤΕΡΟΝ ΓΟΝΥ, ΑΝΙΩΜΕΝΟΥ σχῆμα ἐμφαίνων. *Infima Tabula, poſt Thracem Thamyrin, HECTOREM habet SEDENTEM, & UTRAQUE MANU LÆVUM GENU PREMENTEM, triſti admodum facie, & lugubri habitu.* Quid clarius ad Gemmam dici poteſt? Imò ſunt, inquit ETASTES, quæ aſſenſum morantur; *Primò* enim non genu ſiniſtrum, ſed dextrum in Gemma amplectitur ſedens: *deinde* Hectori licet Clypeus conveniat, non tamen conveniunt Arcus & Pharetra ab arbore ſuſpenſi: Ut taceam barbam, quâ Hector & apud Seguinum, & in Muſæo S. Genouevæ viſitur ornatus. Quod barbam concernit, reſpondit DULODORUS, dubium evaneſcit, cum utique non barbatus tantùm in allegatis, ſed & imberbis in Tabula Iliacâ apud Celeb. Fabrettum non ſemel occurrat, & juventus Hectoris concinnius ſine barba adumbretur. Quod de genu dextro moves, nec ipſum alicujus momenti eſt; Figuræ enim Gemmis inciſæ, ſi in Gemma dextræ appareant, ex Gemma expreſſæ, ſiniſtræ ſunt, & vice verſa: Adeò ut Sculptoris vitio partem dextram exceptam dicere liceat, quæ ſi ad hiſtoriæ fidem reſpicias, ſiniſtra eſſe debuiſſet. Ut de Pharetra & arcu ſatisfaciam, omninò monendum, Hectorem hîc pingi, non qualis contra Græcos præliatus eſt, ſed qualis ab Achille occiſus, in Inferno caſum ſuum luxiſſe credebatur. Id non tantùm ex Pauſania adſtruxeris, qui in Tabula Polygnoti, quâ Ulyſſis ad Inferos deſcenſum adumbravit, eum talem fuiſſe memorat; Sed etiam ex Homero, qui cùm Hectorem, ab Achille lethali vulnere proſtratum, per animam & *genua* Victori ſupplicâſſe, ne ſe canibus dilacerandum objiceret, nec tamen obtinuiſſe, ideoque etiam Achilli dirum exitum imprecatum memorâſſet, ſubjicit:

Ὡς ἄρα μιν εἰπόντα τέλος θανάτοιο κάλυψε,
Ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πταμένη ἄϊδόσδε βεβήκει
Ὃν πότμον γοόωσα, λιποῦσ' ἀδροτῆτα καὶ ἥβην.
Sic igitur ipſum locutum finis mortis cooperuit:
Anima autem è membris volans ad infernum ivit,
Suum caſum lugens, linquens vigorem & juventutum.

Ex his, inquit ETASTES, equidem de triſtitia & juventute patet, de Pharetra autem & Arcu nondum patet: Et quid arbor, cui appenſi ſunt? Arborem, reſpondit DULODORUS, in inferno non miraberis, cum & Orpheum arboris trunco acclinem, lævaque Salicis frondes contrectantem, quas *Lucum Proſerpinæ* Pauſanias interpretatur, in eâdem Tabula pinxerit Polygnotus. Arcum & pharetram ad Apollinem retulero, cujus auxilio Hectorem apud Homerum Juppiter commendat, quique eundem etiam in allegata Tabula Iliaca ſublevat, unde & Lycophroni τρόφις πτώου πατρὸς, *Alumnus Ptoi patris*, aut *Apollinis*, dicitur v. 264. ſeq. Incongruum ſcil. non videtur, ſi Hector, poſtquam occubuit, inane & Dei auxilium, inane & Clypei ſui præſidium, etiam apud

Inferos deplorans, nobilisſima hâc in Gemma credatur adumbratus. Succedit in Gemma Annuli 132.

LUSUS CUPIDINUM.

Onych. incis.

Hôc modô, ſubjecit ETASTES, Laur. Pignorium in Symbolis Epiſt. ſentire, Erotem & Anterotem Cupidines hos interpretatum, non ignoro, ſed Gemmam accuratius contemplatus, quòd lineæ illæ rectæ majoris ſculpturæ, in minore apud Gorlæum non ſunt, & rotundus ille Orbis circulo oblongo adfigatur, potius ad concordem pacem reſpiciendum arbitrer, quâ ligata ſunt Elementa, quorum Oceanus in ipſa Annuli pala expreſſus circumfluit omnia: Terra ſe librans pondere ſuo ei innatat: Suprà Aer ac ſuperior Æther volantium ſpecie ita exhibentur, ut manibus brachiisque innexis ſe mutuò retineant. Digna Philoſopho ſententia! exclamavit DULODORUS. Annon vides ſecundum hanc, mare non terram tantùm, ſed & aërem & ætherem ambire, Terramque absque Oceano globum conſtituere? Imò nec ſuô pondere ſe librare, utpote Oceano innixam? Quis autem adeò obtuſæ mentis eſt, ut hæc ſtatuere auſit? Nugæ, Nugæ ſunt, quas Tu hîc mihi venditas. Tutius ſanè in Cupidinum luſu ſubſtitero, ſive Eros & Anteros hîc adumbretur, ſive Amor Cœleſtis & Vulgaris. Amoris quidem, inquit ETASTES, Cœleſtis & Vulgaris Plato, Erotos & Anterotos Pauſanias meminerunt, id quod jam alibi docuiſti, quâ ratione & Venus,

Geminorum Mater amorum

Ovidio vocatur, in Faſtis; ſed nondum video, quâ ratione in Gemma credi poſſint expreſſi? Duplici arbitror, regeſſit DULODORUS, globum vel Terram interpretando, vel Pomum: Si Terram, omninò agnoverim amorem Cœleſtem, plebejum à terrenis ſordibus abſtrahentem: Si Pomum, omninò luſum ei ſimilem, qui apud Philoſtratum deſcribitur, Icon. L. I. Ubi cùm Ἔρωτας mala colligentes, & variis geſtibus vel gradientes, vel volantes memorâſſet, inter alios *quatuor formoſisſimos*, ait, *à cæteris ſecesſiſſe, eorumque duos*, MALA *ſibi invicem mittere, alteros duos mutuis ſe ſagittis petere.* Addit & luctam: *Alium* ſcil. *adverſarium ſuperâſſe*, IN EJUSQUE DORSUM VOLANTEM, *eum in ſuffocationem abducere & cruribus nectere. Hunc verò rectum aſſurgere, manumque, quâ angitur, diſſolvere. Spectantes autem, quod præter luctantium morem agat*, POMIS *ipſum appetere.* Si hæc ita ſe habeant, inquit ETASTES, ſimilem Cupidinum, an luſum? an luctam? Tecum agnoſcere non amplius dubitabo; nam & hîc

Cupido

Cupido in alterius tergum volaſſe, eum ſuperâſſe, & per aërem abducere cernitur. Id eò tutius forſan Tibi videberis facere, reſpondit DULODORUS, quô clarius poma Amoribus propria fuiſſe, etiam Coluthus cecinit:

Μῆλον κτέρας ἐϛιν Ἐρώτων

inquit de Raptu Helenæ. Hæc autem utut ſint, mihi tamen, quod de Amore Cœleſti, Plebejum à terrenis ſordibus abſtrahente dixi, magis placeret; Licet enim authoritate deſtituar, non tamen deſtituor ratione, cùm laſciviam amantis, Amati virtute corrigi, nec incongruum ſit, nec inſolitum. In Gemma 10. viſuntur

MERCURIUS & MINERVA
ΘΕΟΙ ΠΡΟΝΑΟΙ.

Mihi alia ſententia placet, reſpondit ETASTES; Mercurius & Pallas hîc exhibentur, quaſi hæc Atticam terram irrigare conſtituens, Jovis juſſu per Mercurium prohiberetur id facere, de quare Hyginus Fab. 164. An conſultant de Filiabus Cecropis? Adſtat enim Actæo textâ de vimine ciſta, cui pedem hæc imponit. Neutrum ego dixerim, excepit DULODORUS. Apud Hyginum enim, non Palladem memini, ſed Neptunum, Atticam terram irrigare conſtituentem, & à Mercurio prohibitum: Adeò ut prior opinio abſque dubio evaneſcat. Poſterior nihilo firmior eſt. Textam de vimine ciſtam non video. Lapis eſt, quales columnis, aliisque ædificiorum partibus apponi ſolent: Et hic, ſi aliud nihil, aſſertum meum non modicè videtur fulcire. Ex Luciano, regeſſit ETASTES recordor, Mercurium, cùm Deas in judicium deduceret, cum Minerva ſeorſim collocutum eſſe: Quid ſi huc Gemma referenda ſit? Si facias, reſpondit DULODORUS, per me licebit, quanquam quòd in via inter gradiendum id factum ſit, in Gemma autem apertè ſubſiſtant, Lapisque pedi ſubſtratus ædificii cujusdam index eſſe poſſit, ab opinione mea nondum cenſeam decedendum. Commodè ſuccurrit Inſcriptio Gruteriana p. 50. n. 7.

MERCURIO ET MINERVÆ
DIS TUTELARIBUS. S.

Ex Lapide tetragono deſumta, cujus in ſummo, Mercurius & Minerva, ambo ſuis cum ornamentis memorantur ſtetiſſe, erecti ſingulari corpore, ſolo capite diſtincti, quod utique ad conjunctionem in Gemma egregiè facit. Ut taceam quod in Propylæo templi Hazakienſis, quod Oppidum VIII. millibus ab Ulpia Trajana abfuit, eodem

Grute-

Grutero teſte, ſteterint. Non abs ratione hoc; Pauſanias enim p. 557. Minervam & Mercurium Θεὰς προναὰς ſive *Veſtibulares* memorat, eorumque ſtatuas, ait, in ipſo Thebarum aditu fuiſſe, Mercurii quidem à Phidia, Minervæ autem à Scopa factam: Πρῶτα μὲν δὴ λίθε κατὰ τὴν ἔσοδόν ἐστιν Ἀθηνᾶ καὶ Ἑρμῆς ὀνομαζόμενοι Προναοι. Ποιῆσαι δὲ αὐτὸν Φειδίας, τὴν δὲ Ἀθηνᾶν λέγεται Σκόπας. Quæ verba non minus etiam ad Gemmam Theſauri Palatini allegari poſſent. Niſi fallor, excepit ETASTES, Gemma hæc etiam ex Schedis Bellorii à Cauſæo in Muſæo Romano propoſita eſt. Eſt, repoſuit DULODORUS; Sed ille maluit ad Præfecturam Gymnaſiorum reſpicere, quô ſenſu Hermathenam ex Mercurio & Minerva compoſitam Cicero credidit, ad T. Pomponium Atticum, L. 1. Ep. 3. *Quod ad me de Hermathena*, inquit, *ſcribis, mihi pergratum eſt, ornamentum Academiæ proprium meæ, quod & Hermes commune omnium, & Minerva ſingulare eſt ejus Gymnaſii*, &c. Non male hæc, infit ETASTES, & quidem ad conjunctionem quæ in Gemma viſitur, optimè. Eundem in ſenſum, perrexit DULODORUS, imò & majorem ad conjunctionis lucem, eſt & teſtimonium Ariſtidis de Minerva p. 26. Tom. I. Ἀλλὰ μὴν, ἥγε πρὸς Ἑρμῆν κοινωνία τῆς Θεᾶ, παντὶ δῆλη. Ὅστις Ἑρμῆν καλῇ λόγιον καὶ ἀγοραῖον καὶ ἐμπολαῖον· Ἐναγωνίω δὲ καὶ ἀντὶ χορηγᾶ Καθέστηκεν. Ὅμηρος μὲν γὰρ καὶ ἄντικρυς αὐτὴν ἐναγώνιον ἀποφαίνει, τὰ γὰρ ἆθλα κρίνει δ᾽ αὐτῆς *Jam quanta illi cum Mercurio ſocietas intercedat, nemini poteſt ignotum eſſe, qui Mercurium Sermonis, Fori & Mercaturæ Præſidem vocet. Nam Athletico quidem ipſa inſtar Choragi eſt, & ab Homero nominatim* ATHLETICA *vocatur, quòd de Certaminibus de ſuo judicat arbitrio.* Hæc Ariſtidis, ut & ſuperiora, rationem ſimul pandunt, cur Cecrops Mercurium in Templo Minervæ Poliadis dedicaverit, cujus rei en teſtem Pauſaniam, in Atticis, p. 48. Κεῖται δὲ ἐν τῷ ναῷ τῆς Πολιάδος Ἑρμῆς ξύλε. Κέκροπος εἶναι λεγόμενον ἀνάθημα. *Erectus autem eſt in Poliadis delubro Mercurius ligneus. Fuiſſe ajunt Cecropis donum.* Luculentos conjunctionis teſtes adducis, inquit ETASTES, luculentas & ejus rationes. Quid autem ad propoſitum ſequar? Deos προναὰς, reſpondit DULODORUS, idque vel ideò, quòd etiam in allegato ſuprà lapide, ſingulari corpore conjuncti memorantur, imò quòd in Gemma Lapis, cui Minerva pedem imponit non vanum videatur veſtibuli, à quibus denominantur, indicium. In Gemma 170. ſe ſiſtunt

PHILOSOPHI
In Academia ad Aram Minervæ diſſertantes,

Mihi,

Mihi, inquit ETASTES, ſimplicius duo Eruditi viderentur, ſedentes in Cathedris & diſſertantes, velut ad aram Lugdunenſem, cujus mentionem fieri novimus ab Antiquis, qui notabiliter hinc illuſtrantur. Aſſerto accedere vereor, reſpondit DULODORUS, idque ideò, quòd ara Lugdunenſis non Minervæ, ſed Auguſti fuit, uti notat Gangræus ad illud Juvenalis:

Lugdunenſem Rhetor dicturus ad aram.

Multò aliter propoſita. Minervæ hanc eſſe, ex ipſo impoſito ei Minervæ capite patet. Minervæ autem aram in Academia Athenienſi fuiſſe, ex Pauſania conſtat, p. 58. ἐν Ἀκαδημίᾳ ἐστὶ Μουσῶν τε βωμὸς, καὶ ἕτερος Ἑρμοῦ, καὶ ἔνδον Ἀθηνᾶς. *In Academia Muſarum ſunt, & Mercurii* ARÆ, *& interius* MINERVAE. Quid clarius dici poteſt? Fateor, excepit ETASTES, & gaudeo, quòd rei baſin audierim. Mihi quidem mea opinio etiam dubia fuit, ſed alio ex capite. Ad Aram Lugdunenſem Rhetores certâſſe, ex allegato Juvenalis verſu intelligimus: Rhetores autem ſtantes arbitrabar munere functos. Hæc ratio, ſubjecit DULODORUS, ſi valeat, de quo tamen vereor, ne dubitari poſſit: ſi inquam valeat, non tantùm Rhetoribus Gemmam abjudicat, ſed etiam Academicis eam addicit. Noſti ETASTA, Peripatheticos dictos, quòd ambulando diſputarent, id quod Cicero L. I. Academicarum quæſtionum docet. Peripatheticos igitur hâc in Gemma vel ideò negabis, quòd non ambulant, ſed ſedent. Noſti Academicos ab Academia dictos, eodem Cicerone docente: Et quô inſigni locus is denotaretur clarius, quàm Arâ Minervæ, in Academia ſecundum Pauſaniam repoſitâ? In Academia inquam, cujus Cicerone teſte, ut modò dictum eſt, Minerva peculiare Numen fuit, & in qua Academici conveniebant, & diſſerendo ſe exercebant? Minerva ſanè apertè ſatis non Lugdunum, ſed Athenas deſignat, & Philoſophi ſedentes ſimul adumbrant otium Philoſophorum, de quo Socrates apud Platonem: *Philoſophi,* inquit, *otio tranquillo confabulantur.* In Gemma 32. adumbratur

FORTUNA AEGIRENSIUM
cum aſſiſtente Cupidine,

Fortunam video, inquit ETASTES, eique abblanditur Cupido. Rectè vides, reſpondit DULODORUS, ſed adde rationem. Quî poſſem? regeſſit ETASTES, nullò Authorum eam ſuggerente? Imò Pauſanias, perrexit DULODORUS, eam adeò clarè deducit, ut nihil dubii remaneat. Ita ille in Achaicis, p. 451. ἐστὶ καὶ οἴκημα ἐν

Αἰγείρᾳ θεασάμενος. ἄγαλμα ἦν ἐν τῷ οἰκήματι Τύχης, τὸ κέρας φέρουσα τὸ Ἀμαλθείας. Παρὰ δὲ αὐτὴν Ἔρως πτερὰ ἔχων ἐστίν· ἐθέλει δὲ σημαίνειν, ὅτι ἀνθρώποις καὶ τὰ ἐς ἔρωτα τύχῃ μᾶλλον ἢ ὑπὸ κάλλους κατορθοῦται. *Ædicula etiam quædam Ægiræ eſt, in qua Fortunæ ſignum ſum conſpicatus Amaltheæ cornu geſtans, cui asſiſtit volucer Cupido. Significat nimirum hac amoris & fortunæ conjunctio, plus ferè in amore homines ope fortunæ, quàm pulchritudine proficere.* Quid concinnius ad Gemmam dici poteſt? Fateor, inquit ETASTES, video enim Fortunæ Cornucopiæ: Video Cupidinem cum alis: Video utrumque conjunctum, planè qualiter Pauſaniæ memorantur. Imò & illud notari meretur, quod Statuas has Ægiræ fuiſſe Laudatisſimus Author teſtatur. Vellem autem ſcire, quis Ægiræ ſitus, quod Etymon fuerit? Non abs re mihi facere videris, reſpondit DULODORUS, ſimul enim noſces, cur Cornu Amaltheæ Fortunæ ſimulacrum hoc præferat. Amalthea capra fuit, quæ Jovem nutrivit, uti aliundè patet: Et à Capris denominatam Ægiram, ejusdem Pauſaniæ aſſertum eſt. Verba Romano idiomate adſcribam, ne multitudo ſermonis Græci Tibi tædium pariat. *Nihil in maritima ora habent Ægiratæ memoratu dignum. A navali ſuperior Urbs ſtadia abeſt XII. appellata ab Homero eſt Hypereſia. Recentius enim nomen ea Urbs, quam Jones ante Coloniam deduxerant, ob hujuſcemodi cauſam accepit. Cum Sicyonii, comparato exercitu agrum invaſuri eſſent, intelligerentque Hypereſienſes, nullo ſe pacto pares illis numero & viribus futuros,* CAPRAS *omnes, quæ intra fines erant, in unum coëgerunt, adligatasque ad cornua faces intempeſta nocte accendere. Hoſtes, ignes eos eſſe ab auxiliaribus Ægiratarum ſuſpicati, retrò agmen egére; à* CAPRIS *itaque (Αἶγας Græci vocant) mutato veteri nomine, Urbs Ægira eſt appellata.* Hæc Pauſanias. In Gemmis 299. 313. 314. 320. nobis exhibetur

SILENUS.

Non Silenum, inquit ETASTES, ſed in *primo* Socratem & Alcibiadem: in *ſecundo* & *tertio* Socratem, vel ſaltantem, vel cum puero ludentem: in *quarto* denique Xenocratem agnoverim, aſino vectum. Non Tuô id facis judiciò, reſpondit DULODORUS, ſed Celeberrimi Chifletii repetis ſententiam, qui Socraticam effigiem variis cum inſignibus prodidit. Sed uti Chifletium in his ſibi nimis indulſiſſe arbitror, ita vellem Chifletianas Gemmas uberiore eruditionis Nectare perfundi. Hæc ut ut ſe habeant, infit ETASTES, talia ſanè per me ſint; An autem Socrati & Xenocrati has Gemmas minus rectè addixerit Chifletius, non video. Alcibiadem Socratis diſciplinâ uſum, ex Hiſtoria

Historia constat: Et Xenocratem non tantùm adscriptum nomen arguit, sed & Platonis judicium, qui eum ob tarditatem ingenii, *Asinum* appellavit. Nihil agis, inquit DULODORUS; In prima enim Gemma Silenum & Bacchum corona hederacea, in reliquis Thyrsus arguunt, & notissimum Sileni simulacrum.

Silenum, reposuit ETASTES, in Gemma prima & tertia fortassis fateri possum; Constat enim Bacchi Nutricium fuisse, indeque cum eo & jungi & ludere. Quid autem ad secundam dicam, non video. Quid? An Silenus legitur saltâsse? annon potius de Socrate opinio valeat, quòd saltationem is probaverit? & per Canem, cujus ideò caput affictum credi potest, apud Platonem juraverit? Speciosè hæc dicuntur, perrexit DULODORUS, an vere? id sanè nescio. Licet enim saltationem probaverit Socrates, non tamen legitur saltâsse, non legitur thyrsum prætulisse: At utrumque de Silete indubium est. De thyrso quid opus est probare? De saltatione audiamus Nonnum in Dionysiacis L.XIX. v. 261. & seqq. Ubi cum Amorem hederâ viteâ comam Bacchi coronâsse memorasset, addit:

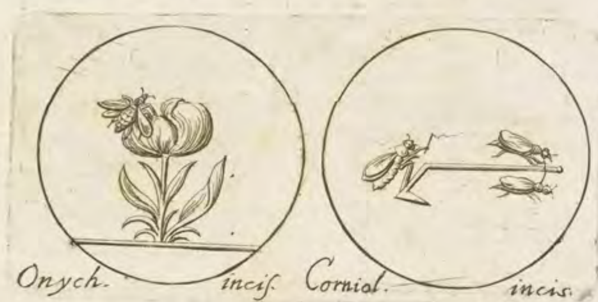
Τοῦτο σοφῇ παλάμῃ κερόεις Σειληνὸς ὑφαίνων,
Δεξιτερὴν μὲν ἔπαυσε· πολυσκάρθμῳ δὲ πεδίλῳ
Ἐκ χθονὸς ἠώρητο, καὶ ἠέρι πέμπεν ὀπωπάς,
Πῇ μὲν ἐπ' ἀλλήλοισιν ὁμόζυγα ταρσὰ συνάπτων,
Πῇ δε διαζεύξας ἑτεραλκέϊ πάλλετο τέχνῃ,
Ἄλλοτε πουλυέλικτος ὑπὲρ δαπέδοιο χορεύων
Ὀρθὸς ἐπὶ στέρνοις ἑλικώδεϊ σείετο παλμῷ.
Δεξιτερῷ δ' ἄγναμπτος ἐπεστηρίζετο ταρσῷ,
Δάκτυλον ἄκρον ἔχων ἑτέρου ποδός, ἢ γόνυ κάμψας
Συμφερταῖς παλάμῃσιν, ἢ ἐκταδίην πτύχα μηρῶν
Σειληνὸς βαρύγουνος ἔχων ποδὸς ὄρθιον ὁρμήν,
Καὶ πόδα λαιὸν ἄειρεν ἀπὸ πλευροῖο καὶ ὤμου,
Κουφίζων ἑλικηδόν· ὀπισθοτόνῳ δ' ὑπὸ τέχνῃ
Καμπύλον ἠώρησεν ἐπ' αὐχένι ταρσὸν ἑλίξας.
Καὶ βαλίῃ στροφάλιγγι παλιννόστοιο χορείης,
Ὕπτιος αὐτοέλικτος ἐκάμπτετο κυκλάδι τέχνῃ,
Πεπταμένην ἐπίκυρτον ἐς ἠέρα γαστέρα φαίνων,
Τὴν αὐτὴν στεφανηδὸν ἀτέρμονα νύσσαν ἀμείβων.
Καὶ κεφαλῇ πεφόρητο παρήορος, οἷά περ αἰεὶ
Απτομένη δαπέδοιο, καὶ οὐ φαύουσα κονίης.
Καὶ ποδὶ λαχνήεντι πέδον Σειληνὸς ἑλίσσων,
Ἄστατος ἔνθα καὶ ἔνθα ποδῶν βακχεύετο παλμῷ.

Hoc prudenti manu cornutus Silenus texens,
Dextram quidem cessare fecit, multum verò saltante pede
Ex terra tollebatur, & in aëra misit oculos.
Interdum quidem ad invicem conjunctas plantas connectens
Interdum verò disjungens, alterna vibrabatur arte.
Interdum multum volubilis super solo saltans,
Rectus in pectora volubili vibrabatur vibratione.
Dextrâ vero non flexilis, firmus stabat in planta,
Digitum summum habens alterius pedis, aut genu flectens
Collatis manibus, aut extensam plicaturam femorum
Silenis genibus gravis habens pedis rectum impetum.
Et pedem sinistrum sustulit à latere & humero,
Elevans volutim, retrotensa verò ab arte
Incurvum sustulit super Cervicem plantam volvens
Et veloci turbiue retrogradæ choreæ,
Supinus per se volubilis flectebatur circulari arte.
Volantem incurvum in aëra ventrem ostendens
Eandem coronatam infinitam orbitam transiens.
Et caput ferebatur sublime, tanquam semper
Volans super solo, & non tangens pulverem
Et pede hirsuto solum Silenus rotans,
Instabilis hinc & hinc pedum bacchabatur vibratione.

Hæc de Sileno Nonnus, & quam ad Gemmam apposité? Fateor, excepit ETASTES, & si de affic̃to Cane eâdem ἀκριβεία doceas, jam non pœnitebit opinionem de Socrate relinquere, Tuamque de Sileno saltante amplecti. Canem, reposuit DULODORUS, licet non Sileno, Baccho tamen à Pane datum, ejusque fidum comitem fuisse, ex eodem Nonno discimus. Fortassis occasione inde sumptâ, etiam fides Sileni in Bacchum hoc symbolô adumbrabitur. Bacchus certè tanti memoratur Canis sui fidem fecisse, ut etiam Sideribus eum illaturus memoretur. Verba adducerem, nisi multitudine tædiosa forent, præsertim cum superioribus de saltatione, aures Tuas jam nimis oneraverim. De Xenocrate audire placet, subjecit ETASTES, quem & ipsum pro Sileno habendum, Te memini statuere, cùm tamen & nomen & ingenium Xenocratem evincant. Neutrum videtur, regessit DULODORUS. Si enim Platonis judicium de Xenocratis tarditate attendendum sit, non Xenocratem Asino vehi, sed ipsum Xenocratem Asinum esse, dicendum erit. Et quid? Annon & hîc Thyrsus Silenum evincit? Thyrsus, qui Xenocrati nullô, Sileno autem omni modô convenit. Silenum autem Asino vehi etiam pueris innotuit. Adscriptum Xenocratis nomen opinioni non refragatur. Quæ enim necessitas nos cogit, ut nomen tantùm ejus arbitremur, qui in Gemma cœlatus visitur? Annon potius erit ejus, qui Gemmam cœlavit? idque secundum morem Artificibus priscis familiarem, uti videre est exemplis Dioscoridis & Apollonidæ apud Celeb. Sponium. De his ex Plinio discimus, perrexit ETASTES, quis autem de Xenocrate? Idem Plinius, inquit DULODORUS; En verba:

verba: *Xenocrates Tiſicratis diſcipulus, aut ut alii Eutycratis, vicit utrosque copiâ ſignorum, & de ſua arte compoſuit volumina.* Statuarius hic fuit, excepit ETASTES, à quibus Cœlatores Gemmarum utique totô cœlô differebant. Imò Artifices ejusmodi, reſpondit DULODORUS, interdum in diverſis ſe exercuiſſe, exemplô Myconis conſtat, qui licet Pictor & Statuarius fuiſſe, Plinio memoretur, tamen & Gemmam cœlaſſe, exemplo ejus noſcitur, quæ apud Sponium d. l. proſtat. Xenocrates ſanè & ipſe, non Statuarius tantùm Plinio memoratur, ſed & de Pictura ſcripſiſſe, L. 35. c. 10. Adeò ut non malè de eo Rev. Harduinus in Indice Authorum; *Xenocrates, qui de Toreutice ſcripſit, inſignis fuit pingendi* COELANDIQUE *artifex, Tiſicratis diſcipulus. Tiſicrates Lyſippi, qui Alexandri M. temporibus vixit; Unde Xenocratem ætate Ptol. Philadelphi vixiſſe conſicitur.* In Annulo 18. & Gemma 231. exhibentur

APES FLORILEGAE
&
Parentum more rura colentes.

In Gemma priore, excepit ETASTES, Apis fortaſſis Thymo inſidet, ut Horatiana. De Thymo nollem adderes, inquit DULODORUS, Dioſcorides enim Thymùm ab omnibus ait cognoſci. Si autem eum agnoviſſes, agnoſceres procul dubio florem hunc à Thymo totô cœlô differre. Collatio, ſubjecit ETASTES rem in aprico ponet. Eam facillimè inſtituero, regeſſit DULODORUS. Flos hic uno caule ex terra enatus, foliisque utrinque longioribus viſitur ornatus, eòdem ferè modô, quô apud nos Tulipæ ſolent: At *Thymus*, Dioſcoride docente, *ſurculoſus frutex fuit, exilibus foliis, multis & anguſtis circumdatus capitulis, in cacumine flore purpuraſcente refertis.* Quid eorum in flore propoſito? Nonne vel hinc patet, Te memoria eorum decipi, quæ paſſim apud Authores de Thymo Apibus depaſto leguntur? Noveris autem non Thymo ſoli, ſed aliis quoque floribus Apes inſidere. Hoc ſanè ſenſu Ovidius *Florilegas* dixit, verſibus mox allegandis. At mihi, infit ETASTES, talis flos, qualis in Gemma affictus eſt, non ſuccurrit. Neque mihi, reſpondit DULODORUS, niſi Pæoniam cenſeas, Sculptoris vitio minus affabrè exceptam; Hæc enim inter omnes, quos novi, propoſito proximè videtur accedere. Sed res ex contemplatione prototypi decidi debet, nec noſtrum eſt, ulterius ei inhærere. Quid autem dicis ad Gemmam ſecundam? quæſivit ETASTES, in qua jocoſam arationem, aratore Ape, & ſimiliter

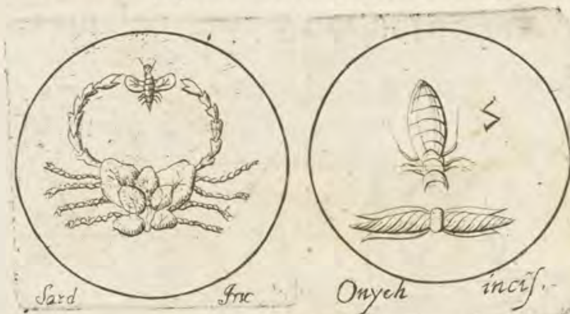
duabus aratrum ducentibus, & jugo junctis, video. Jocosa aratio, respondit DULODORUS, hæc non est. Id facilè perspicies, si causam, si originem inquiras. Utramque exhibet Ovidius Met. 15. v. 365. Ubi cùm docuisset, quomodo Apes à Bobus oriantur, appositè ad Gemmam subjicit

De putri viscere passim
FLORILEGÆ *nascuntur* APES, *quæ* MORE PARENTUM
RURA COLUNT, *operique favent, in spemque laborant.*

Licet enim hæc verba de labore Apum naturali, colligendo scil. ex floribus melle, intelligenda sint, nemo tamen non videt, etiam ad eum quadrare, qui in Gemmis, eum procul dubio in finem, expressus est, ut Apum à Bobus origo, & æmula originis sollertia simul connotetur. In Gemma 193. & Annulo 73. adumbratur

SYMBOLUM AUGUSTI

Σπεῦδε βραδέως, Festina lentè.

Ad primam Gemmam, excepit ETASTES, assurgere possum placito; Ex eo enim, quòd in Durmiæ Gentis Numismate hunc typum inveniri notum est, non obscurè simul & de symbolo Augusti patebit, cùm Numisma id etiam Patino ita explicetur: Nec abs ratione; Papilio enim festinationis, & Cancer, sive Pagurus, lentitùdinis symbolum, si conjungantur, quomodo aliter explicabuntur? Rem probè tenes, inquit DULODORUS. Quid autem ad Gemmam secundam dicis? Etiam hîc de Augusti symbolo Te video sentire, subjecit ETASTES, & id quidem cum Chifletio facis. At mihi Augusti symbolum hic videri potuisse, mirum videtur, cùm potius Vespa sit, fulmini advolans. Mihi, regessit DULODORUS, mirum videtur, Te Vespam fulmini advolantem hîc videre posse, cùm tamen Vespæ hujus nullæ sint alæ. In his sanè tota controversiæ decisio versatur. Si adessent, Tecum sentirem: cùm absint, fulmen celeritatis, Vespam autem ἄπτερον tarditatis symbolum arbitrarer, adeòque conjunctionem ad Augusti Σπεῦδε βραδέως, referendum, omninò censerem: Quanquam, quod notandum, hæc opinio Chifletii non fuerit; Ubi enim ille de symbolo Augusti ad hanc Gemmam? Scarabæum arbitratur, fulmini ideò impositum, quòd Soli & Lunæ is sacer esset, & quòd, ut apud Plinium est, ad avertendas tempestates Smaragdis insculperetur. Sequuntur in Annulis 48. & 5.

OLORES

OLORES VENERIS.

Non Olores, inquit ETASTES, ſed Anſeres in his agnoſco: Quanquam, ut verum fatear, vel ideò res mihi dubia ſit, quòd Veneri Anſeres dicatos hactenus invenire non potuerim. Licet Authoritas deſit, reſpondit DULODORUS, tamen non deeſſet ratio, ſi modò anſeres hos eſſe, figura ſuaderet. Quid enim? an neſcis Plinium ſcribere, *Anſeribus ineſſe famam amoris?* id quod confirmat exemplis, ab Anſeribus amatorum, *Oleni* ſcil. *pueri*, quem Athenæus *Amphilochum* vocat, & *Glauces Citharâ* canentis? ut taceam *Lacydem Philoſophum*, quem Anſer adeò amaſſe eidem traditur, ut ei perpetuò adhæſerit, nusquam ab eo non in publico, non in balneis, non noctu, non interdiu diſceſſerit. Exempla ad rem faciunt, excepit ETASTES, & mihi in mentem venit & Homeri locus, ubi Procos Penelopes ſub Anſeribus intelligit. Id ob voracitatem, repoſuit DULODORUS: Ad Venerem autem propius fortè, quòd Anſer ei Clypeo inſculptus erat, quem Vulcanus in Veneris gratiam pro Ænea fabricavit, id quod ex Virgilio patet: propiùs, quòd Nemeſin, cùm à Jove Cygno comprimeretur, in Anſerem mutatam, Cœlius Rhodiginus obſervat: Imò, quòd Anſeres Priapo ſacros, ex Petronio notum ſit, ubi *Priapi deliciæ* vocantur, & *omnibus Matronis acceptisſimi* feruntur. Quæ rei cauſa? quæſivit ETASTES. Procul dubio, reſpondit DULODORUS, quòd teſtes Anſerum comeſti ad libidinem & procreandam ſobolem plurimum conferant, id quod Phyſicorum calculô comprobatum eſt. Hæc ſi ita ſint, ſubjecit ETASTES, quid prohibet Anſeres hìc Veneri ſacros ſtatuere? Si Anſeres eſſent, reſpondit DULODORUS, in Curru non Venerem, ſed Junonem intelligerem, aëris præſidem, cui Anſer ideo ſacer dicitur, quòd facillimè aëris motum ſentiat, ut Servius notavit. Ad aërem ſanè etiam alæ flagello affixæ referri poſſent. Junonem, excepit ETASTES, Infantes removent: Quid autem Anſeres removeat, fateor me non videre, cùm utique nec Cygnos hos eſſe, brevitas colli arguat, quæ in editionis recuſæ bigis, utique ad oculum patet. Subriſit DULODORUS, & egregiè opinioni velificaris, inquit. Non ex editione recuſâ, ſed ex ipſa Gorlæi talia cenſenda ſunt. Hanc ſi conferas, apertum erit, in recuſis Sculptorem, ut opinionem de Anſeribus fulciret, colla brevisſima delineâſſe, cùm revera apud Gorlæum longiora ſint, quàm ut Anſerum credi poſſint. Adde quòd nec roſtrum, nec pedes in Gorlæanis, Anſeribus quadrent, ſed

omninò

omninò tales ſint, quales in Cygnis Suevi noſtri, Cygnorum ſanè feraciſſimi, quotidiè contemplamur. Cygnos, regeſſit ETASTES, Veneri ſacros, imò & ab ejus curru religatos, novi nihil eſt. Horatius,Ovidius, aliique rem clarè, uti jam ſuprà vidimus: Quibus accedit & Statius in Epithalamio:

Amyclæos ad frena citavit olores.

Sed mihi de Venere dubium movent Infantes Cygnis inequitantes, qui Cupidines eſſe non poſſunt, utpote alis deſtituti. Ain Tu? repoſuit DULODORUS. Ergo & illum Cupidinem negas, qui in Gemma Gorlæi 62. coram Vulcano alas fabricante Veneri adſtat? Non auſim, reſpondit ETASTES; Hunc enim Cupidinem eſſe, adjuncta Venus demonſtrat. Vides igitur, ſubjecit DULODORUS, alas Cupidini neceſſariò non affingi, id quod latius ex Athenæo alibi demonſtratum dedi. In Gemma ſecunda id eò tolerabilius eſt, quô apertius Cupidinum alas flagello alligâſſe Venus cernitur, ſive nondum eas aptaverint Cupidines, à Vulcano factas; ſive eas in Matris gratiam depoſuerint, ut apud Virgilium; ſive denique Venus eas filiis ademerit, qualiter & arcum & pharetram in Gemma Liceti. Quicquid ſit, Cupidines *Veneris aurigas* creditos ex eodem Statio patet, apud quem Amyclæos Olores

Jungit Amor, lætamque vehens per ſidera matrem
Gemmato temone ſedet.

Indeque eſt quod Horatio L. IV. od. I.

Amor purpureis ales Oloribus.

Canitur: Imò quod *Cygnis deſcendere* Ovidio idem eſt, quod *rebus amatoriis finem imponere*, id quod Eruditi ad d. Poëta locum jam dudum notârunt. In Annulo 169. exhibetur

CARACALLA
cum
LEONE.

Caracallam, inquit ETASTES, quid probare poſſit, non video. Inſcriptio Gemmæ nulla eſt. Habitus cernitur militaris potius, quàm Imperatorius. Et ſi ex facie judicium feras, ea minutior eſt, quàm ut certi quid inde elicere poſſis. Quidni potius Martem hîc agnoſcam, cujus fortitudinem Leo adumbret? Leo, reſpondit DULODORUS, licet fortitudinis ſymbolum credi poſſit, fortitudo tamen ut in Marte probetur,

betur, necesse non est. Mihi ut Caracallam hîc statuam, non facies, non inscriptio, sed historia suasit, quâ Caracalla Leonem circumduxisse, familiariterque cum eo vixisse memoratur; neque enim de alio hoc dixeris quocunque. Audiamus Dionem: Ἀφ' οὗ καὶ διὰ θύρας τινὸς ἐξῆλθε, μηδὲν μηδὲ τοῦ λέοντος, ὃν Ακινάκην ὠνόμαζε, καὶ ὁμοτράπεζον ὁμόκλινόν τε ἐποιεῖτο, φροντίσας, ὅτι καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν ἐξιόντα καὶ τὴν ἐσθῆτα αὐτοῦ προσκατέῤῥησεν. *Adhæc quum per aliquam portam exiret, nullam rationem habuit Leonis, quem Acinacem nominabat, quemque in suam mensam recipiebat & lectum, quum is ipsum retinuisset exeuntem, ejusque vestem fregisset.* Ex his, subjecit ETASTES, non tantùm Caracallam cum Leone versatum, sed & Leonis simul nomen discimus. Id ejus fuit, regessit DULODORUS, quem inter cæteros vel maximè dilexit, quâ ratione si eum in Gemma sculptum arbitreris, facilè assensero. Mitis enim Leonis hujus coram Caracalla habitus, singularem quandam familiaritatem non obscurè subinnuit. Quanquam, quod omninò notandum, etiam alios Leones Caracalla circa se habuerit; Ita enim persequitur Dio: Ἔτρεφε μὲν γὰρ καὶ ἄλλους λέοντας πολλούς, καὶ ἀεί τινας περὶ αὐτὸν εἶχεν, ἐκεῖνον δὲ καὶ δημοσίᾳ πολλάκις κατεφίλει. *Alebat Antonius complures Leones, secumque nonnullos habebat semper; Hunc verò publicè sæpè deosculabatur.* Fateor, inquit ETASTES, ad Gemmam propositam res apprimè quadrat. Sed miror Caracallam hîc non habitu Imperatorio depingi. Id nihil mirum, respondit DULODORUS. Martem dilexit, indeque eôdem planè modô, quô in Gemma visitur, etiam visitur in Nummis. Aspice sequentia:

Utrinque, subjecit ETASTES, Mars est. Imò, excepit DULODORUS, potius Antonius, id enim colligas non tantùm ex chlamyde, quæ in primo visitur, in posteriore autem deest; sed etiam, & quidem tantùm non indubiè, ex inscriptione, quæ utique Marti nullò modô quadrat. Illustrissimum Mediobarbum, inquit ETASTES, hæc Numismata memini ad Memoriam Victoriæ Parthicæ, & Ctesiphontis captæ retulisse. Perperam id facit, respondit DULODORUS, omninò enim pertinent ad Securitatem Imperatoris, quam Caracalla in militari robore posuit. Id arguit Nummus eidem Mediobarbo ex Occone repetitus, & sub Caracalla in ipso Principio positus, in quo figura militaris stans dextrâ clypeum, sinistrâ hastam tenens, SECURIT. PERPETUA inscribitur, adeò ut hôc Nummô confirmetur, quod scripsisse apud Dionem legitur: Διὰ τοῦτο μὲν τοι καὶ ὅπλα καὶ στρατιώτας ἔχω, ἵνα μηδὲν τῶν λογοποιουμένων ἐπιστρέφωμαι. *Ideò in armis sum, & habeo apud me milites, ut possim rumores, qui de me*

perfe-

perferuntur, *contemnere*. Si hæc ita ſint, excepit ETASTES, in Gemma non militari robori tantùm, ſed & Leonum conſortio videbitur confidere. Non abs ratione id opinaris, perrexit DULODORUS: Quanquam Leones in Numiſmatibus expreſſi, quos & ipſos Tibi hîc monſtrare placet,

Non tam ad Securitatem Caracallæ, quàm ad eum pertineant, qui Caracallæ, contra Parthos præliaturo, in auxilium properavit. Audiamus Dionem: Ἀντωνῖνος ὡς καὶ παντελῶς αὐτῶν, οὓς μηδὲ ἑωράκει, κεκρατηκὼς, ἐσεμνύνετο. Καὶ μάλιστα ὅτι λέων τις ἐξαίφνης ἐξ ὄρους καταδραμὼν, συνεμάχησεν αὐτῷ, ὡς αὐτὸς ἐπέστειλεν. *Antoninus quaſi omninò ſuperior fuiſſet, quos ne viderat quidem, ſe viciſſe gloriabatur, tum verò quòd Leo, qui improviſo de monte deſcenderat, pro eo pugnaſſet; nam id in literis ſcripſit.* Leonem cum fulmine radiatum, inquit ETASTES, ego potius ad Acinacem retulero, quòd ſcil. ut Aquila Jovis cœleſtis, ita hic, utpote Soli ſacer, ideoque radiatus, Jovis Romani armiger foret. Opinio ingenioſa eſt, reſpondit DULODORUS, ſed præferri meretur Triſtani ſententia, qui ad memoratum modo factum reſpicit, ei enim ſuffragantur Trib. P. XIX. & XX. quæ in annum V. C. 966. & ſequentem incidunt, quorum priore bellum Parthicum Antoninus patravit. Satis clarè rem demonſtras, ſubjecit ETASTES, mihi autem mirari ſubit, unde Caracallæ tanta cum Leonibus familiaritas? Rationem, regeſſit DULODORUS, idem Triſtanus indicat: hæreditariam ſcilicet ei à patre Severo fuiſſe. Severus Maurus erat: Mauris autem Leones comites, memorat Ælianus, L. III. c. 1. Μαυρουσίῳ δὲ ἀνδρὶ ὁ λέων καὶ ὁδοῦ κοινωνεῖ, καὶ πίνει τῆς αὐτῆς πηγῆς ὕδωρ. Duo adhuc mihi quærere libet, excepit ETASTES, primò unde Caracalla Leoni ſuo nomen Acinacis impoſuerit, cùm tamen Acinaces Gladii genus fuerit? Deinde, cùm & alii Leonibus familiares fuerint, quâ neceſſitate hîc Caracallam ſtatuamus? Quod ad primam quæſtionem attinet, repoſuit DULODORUS, fateor me nihil certi habere. Si tamen conjecturis locus, poterit Caracalla ad uſum reſpexiſſe, indicaturus ſcil. Leonis familiaritatem ſibi tantam ſecuritatem præſtituram, quantam aliâs gladius ſoleat, ſive Acinaces, qui non tantùm apud Perſas hoc nomine inclaruerat, ſed & in Thracia loco Martis colebatur: Poterit etiam ad Leonem Enſiferum in Gemma M. POMPEII reſpexiſſe, de quo Plutarchus in ejus Vita, qualisque etiam in Nummis Antonii apud Cel. Patinum in Familiis cernitur. Ad ſecundam quæſtionem reſpondeo, occurrere quidem in hiſtoriis varios Leonibus familiares, ad Gemmam autem

adeò

adeò non quadrare, ut quadrat Caracalla. Habitu militari hic visitur, adeoque excludit Veneficum illum, de quo Silius:

Harcalo non pavidus fœtas mulcere Leones.

Excludit Henricum ferreum, Comitem Holsatiæ, qui seminudus baltheum & gladium gestans, in Anglia sub Eduardo III. emissum in se, Procerum invidiâ, Leonem incolumis in caveam reduxisse, Alb. Crantzio memoratur. Ita nec Battum adduxeris, quem cùm antea mutus esset, Leone viso sanatum, Pausanias author est. Nec Hannonem, quemLeones primum cicurasse, fama retulit; Illum enim metus, Hunc & armatura Romana arcet. Auguriis, perrexit ETASTES, Veteres plurimum tribuére. Quid si tale quid & hìc concurrat? Leo, respondit DULODORUS, Sandrocotto Regni auspicium dedit, dormientem lambens, linguaque sudorem detergens: quid autem hoc ad Gemmam? Ita & Aldrovandus Leonis occursum bonum homini augurium, Veteribus asserit visum, Licet Alexander ab Alexandro Leonis aspectum famosum & inglorium pronunciaverit, eò quòd itinera infesta sit creditus facere, hostiumq; pugnam sæpè portenderit: Quid autem hoc ad rem? Nonne tutius in Caracalla subsistimus, convenientibus in hoc, & habitu & historia? Sequitur in Gemma 87.

A U R A

Phidolâ dejecto
Cursum in Olympicis perficiens.

Auram, excepit ETASTES, memini Te in Thesauro Brandenburgico protulisse. Sed mihi simplicius Equum contumacem, & dejectô Victore aufugientem, placet statuere; Quis enim rem ad Ludos Olympicos restringeret, nullo omninò eorum indicio rem determinante? Ad Ludos Olympicos, respondit DULODORUS, nuditas Equitis, sub Equo jacentis, nos respicere jubet; Pausanias enim Author est, postquam Callipatira virili ornatu ad Olympicos Ludos penetrâsset, lege sancitum fuisse, ut nudati adessent ad Ludicrum, ipsi etiam Magistri. Et quis nescit, Equestres decursus Equitibus passim nudis, in Marmoribus prostare? In Gemmis 618. 593. & 563. exhibetur

HORTUS ADONIDIS.

Ergo & hîc, inquit ETASTES, à vulgari ſententia diſcedis? Diſcedo, reſpondit DULODORUS. Quid enim ſuggerit præter verba? In *prima* Gemma vas cum flore agnoſcit, vel qualecunque, vel ut denotet Ludos: In *ſecunda* Floram ſtatuit nudam, ut ſolet, colligentem flores in vas, ad eos uſurpari ſolitum: In *tertia* Matronam floribus, quibus vas repletum adſtat pedibus, & avibus deditam. At, ſubjecit ETASTES, Ludos per vaſa adumbrari inſolitum non eſt: Floram nudam eſſe, & flores colligere, fabulæ convenit: tandemque & Matronam floribus & avibus operam dare, nec ipſum utique ratione caret: ut taceam Annulum Gorlæi 15. cùm quo hæc Gemma admodum convenit. Annulus 15. reſpondit DULODORUS, cum propoſita Gemma nihil commune habet. Spes in eo, & ex herba aut flore, & ex ſublata Stolæ lacinia patet; In vaſe autem ſpica cernitur, ſpei ſcilicet implementum. Quid autem hoc ad propoſitam Gemmam, in qua nullum omninò ſpei indicium? nullum nec ſpicæ veſtigium? Quod de vaſe Ludorum inſigni memoras, id admitterem, ſi palmis Vaſculum hoc ornatum eſſet. Licet enim non Urnæ tantúm, ſed & Amphoræ Ludorum inſignia eſſe ſolerent, absque palmis tamen non ſolebat, id quod videre eſt ex Morellianis, Epiſtola prima Per-Illuſt. SPANHEMII, ubi plura de hoc more. Præmia ſcil. erant, ſed præmia Victoriæ, quæ Palmis adumbrabatur. Ita & Floram agnoſcerem, ſi florem in vaſculo conſpicerem, ſed pace Tuâ dixerim, nullibi flos apparet, ſed folia recens enata. An hæc, infit ETASTES, Adonidis hortum demonſtrent? Omninò, regeſſit DULODORUS, ita enim Plato in Phædro. ὁ νοῦν ἔχων γεωργὸς ὧν σπερμάτων κήδοιτο καὶ ἔγκαρπα βούλοιτο γενέσθαι, πότερα σπουδῇ ἂν θέρους εἰς Ἀδώνιδος κήπους ἀρῶν χαίροι θεωρῶν καλοὺς ἐν ἡμέραισιν ὀκτὼ γινομένους· ἢ ταῦτα μὲν δὴ παιδιᾶς τε καὶ ἑορτῆς χάριν δρῴη ἄν, ὅτε καὶ ποιοῖ. *Num Agricola, qui ſapiat, ſemina, quæ curæ haberet, quæque cuperet aliquando fructum adferre, æſtatis tempore, ſummò ſtudio, in Adonidis hortos mittet, gaudebitque ſpectare eos intra dies octo jam pulchros effectos? An ea quidem per luſum ac feſti gratia faciet, ſi quando tamen fecerit?* Hortorum Adonidis quidem mentio fit, perrexit ETASTES: Foliorum non fit. At intelliguntur, inquit DULODORUS; Quid enim intra octo dies ex ſemine naſci poterit? quâve re horti tantillo temporis pulchri poterunt fieri? ſi non foliis, & quidem tribus ut plurimùm illis, quæ primò progerminare ſolent, quæque in vaſculis Gemmarum cernuntur? An in

vaſcu-

vaſculis, ſubjunxit ETASTES, plantabantur Adonidis Horti? Theocritus, excepit DULODORUS, ea ταλαρίσκους vocat, Interpres *Calathos* vertit. Ita enim Idyll. 15. ubi de Adonidis honoribus agit:

> Πὰρ δ' ἁπαλοὶ κᾶποι πεφυλαγμένοι ἐν ταλαρίσκοις
> Αργυρέοις.
> *Adſunt & molles hortuli, incluſi calathis*
> *Argenteis.*

Ubi nota, hortos *molles* vocari, quòd ex ſemine modò proveniſſent, εἰώθασι γὰρ, uti Scholiaſtes loquitur, ἐν τοῖς Ἀδωνίοις πυροὺς καὶ κριθὰς σπείρειν ἔν τισι προαστείοις, καὶ τοὺς φυτευθέντας κήπους, Ἀδωνίους προσαγορεύειν. *Solebant enim in Adoniis triticum & hordeum ſerere, in quodam ſuburbano, & plantatos* HORTOS ADONIDIS *appellare.* Non in vaſculo, inquit ETASTES, ſed in ſuburbano triticum & hordeum hîc aſſeritur ſeri. Ita eſt, reſpondit DULODORUS, ſed additur *inde plantari Hortos Adonidis*, eos ſcilicet quos Theocritus *incluſos Calathis argenteis* cecinit. Non autem calathis argenteis tantùm, ſed & aliis vaſorum generibus Adonidis Horti incluſi fuére. Theophraſtus Hiſt. Plant. Lib. VI. c. VII. fictilia refert: Αβρότονον δὲ μᾶλλον ἀπὸ ῥίζης καὶ παρασπάδος βλαστάνει ἢ ἀπὸ σπέρματος χαλεπῶς δὲ καὶ ἀπὸ σπέρματος προμοσχευόμενον ἐν ὀστράκοις ὥσπερ οἱ Ἀδώνιδος κῆποι. Euſtathius ad Odyſſ. λ. Κῆποι Ἀδώνιδος, inquit, φυτάρια ταχὺ ἀναθάλλοντα ἔσω χύτρας, ἢ ἀῤῥίχου· καὶ ὅλως κοφίνου τινός. *Horti Adonidis ſunt plantæ ſubitò regerminantes intra* OLLAM *aut* VAS VIMINIUM, *& in genere Cophinum*; Ubi notandum, non fruſtra Hortos hos *plantas* ſive φυτάρια vocari: Non fruſtra cognominari ἀναθάλλοντα *regerminantes*; utrinque enim indigitatur, plantas eas ex ſuburbano, in quo ex ſemine emerſerant, in Ollam, Vas, aut Cophinum translatas eſſe, & ita regerminaſſe; id quod Scholiaſtes Theocriti, ut modo vidimus claris verbis docuit: Quanquam alii & in Teſtis ſeminatas aſſeruerint; Ita enim apud Meurſium Appendix Vaticana, Proverb. IV. Cent. I. Γίνονται δὲ οὗτοι οἱ κῆποι (τοῦ Ἀδώνιδος) εἰς ἀγγεῖα κεράμεια σπειρόμενοι ἄχρι χλόης μόνης. Idem & Zenobius Cent. I. Prov. XLIX. niſi quod loco χλόης μόνης, χλόαν μόνον habeat, quod tamen eôdem cadit; Utrinque enim Hortos Adonidis in vaſa fictilia ſeminata, tantùm ad herbam virentem creviſſe indigitatur, id quod in noſtris Gemmis utique ad oculum patet. At, ſubjecit ETASTES, an Hortos hos plantârunt fœminæ? Eæ ipſæ, repoſuit DULODORUS, id enim idem Euſtathius teſtatur: γυναῖκες δὲ τοὺς τοιούτους τημελοῦσαι κήπους, ὡσεὶ ἐπιταφίους Ἀδώνιδι. *Fœminæ*, inquit, *tales Hortos curabant, quaſi eſſent funebres Adonidi.* Addamus & Plutarchum: Περὶ τῶν βραδέως ὑπὸ θείου τιμωρουμένων· ἀλλὰ μικρός τις καὶ κενόσπουδος ὁ θεός ἐστιν, ὥστε μηδὲν ἡμῶν ἐχόντων θεῖον ἐν αὐτοῖς, μηδὲ προσόμοιον ἁμωσγέπως ἐκείνῳ, καὶ διαρκὲς καὶ βέβαιον, ἀλλὰ φύλλοις (ὡς Ὅμηρος ἔφη) παραπλησίως ἀπομαραινομένων παντάπασι καὶ φθινόντων ἐν ὀλίγῳ ποιεῖσθαι λόγον τοσοῦτον, ὥσπερ αἱ τοὺς Ἀδώνιδος κήπους ἐπ' ὀστράκοις τισὶ τιθηνούμεναι, καὶ θεραπεύουσαι γυναῖκες ἐφημέρους ψυχὰς ἐν σαρκὶ τρυφερᾷ καὶ βίου ῥίζαν ἰσχυρὰν οὐ δεχομένῃ βλαστανούσας, εἶτα ἀποσβεννυμένας εὐθὺς ὑπὸ τῆς τυχούσης προφάσεως. *Imò moroſior quiſpiam & levicularum rerum curioſus eſt Deus, quòd cùm nihil habeamus divinum in nobis, neque quod ullo modo ad illius ſimilitudinem accedat, quodque conſtet, ac ſtabile perpetuumque ſit, quin magis foliorum ritu, quemadmodum ait Homerus, undequaque marceſcamus*

mus, intereamusque brevi, tantam nostri curam habeat, non aliter quam MULIERES, *quæ* ADONIDIS HORTOS, *ad dies pauculos vernantes, in* TESTULIS *quibusdam nutriunt, foventq; animas brevi duraturas, in carne tenera, & solidam vitæ radicem non recipiente suppullulantes, & mox ad quamvis occasionem interituras.* Hæc ut ut sint, non tamen Mulieres tantùm, sed etiam Viros Adonidis hortos plantâsse, Diogenianus Cent. I. Prov. XIV, videtur innuere. Ἐπειδὴ γὰρ Ἄδωνις, ἐρώμενος ὤν, ὡς μῦθος, τῆς Ἀφροδίτης, πρὸ ἥβης τελευτᾷ, οἱ ταύτῃ ὀργιάζοντες, κήπους εἰς ἀγγεῖά τινα φυτεύοντες, ἢ φυτεύουσι. Quid clarius his dici potest? Fateor, inquit ETASTES, duo autem mihi adhuc obscura sunt, primò cur altera mulier nuda, altera vestita sit? deinde cur altera aviculam præferat? Si cogites, respondit DULODORUS, hortos Adonidis Veneri sacros fuisse, facile mihi dabis, aviculam illam Columbam esse, utpote quæ & ipsa Veneri dicabatur. Imo nec de nuditate, nec de vestitu dubium movebis, cùm & ipsa Venus inter Antiquitatis reliquias utròque modô haud infrequenter se sistat. Veneris honori hos Hortos instructos, ex modo allato Diogeniani loco audivimus. Sed addi potest & Theocritus Idyll. alleg.

Κύπρι Διωναία, τὺ μὲν ἀθανάταν ἀπὸ θνατῶν
Ἀνθρώπων (ὡς μῦθος) ἐποίησας Βερενίκαν,
Ἀμβροσίαν ἐς στῆθος ἀποστάξασα γυναικός.
Τὶν δὲ χαριζομένα πολυώνυμε καὶ πολύναε
Ἁ Βερενικεία θυγάτηρ, Ἑλένα εἰκυῖα,
Ἀρσινόα, πάντεσσι καλοῖς ἀτιτάλλει Ἄδωνιν.
Πὰρ μὲν οἱ ὥρια κεῖται ὅσα δρυὸς ἄκρα φέροντι,
Πὰρ δ' ἁπαλοὶ κᾶποι πεφυλαγμένοι ἐν ταλαρίσκοις
Ἀργυρέοις.

Venus Cypria, filia Diones, Tu immortalem ex mortalibus
Hominibus (ut sermo est) fecisti Berenicen,
Ambrosiam instillans in pectus mulieris.
Quare Tibi gratificans, ò celeberrima, & multis delubris celebrata,
Berenices filia, Helenæ similis,
Arsinoë, multifariis bonis ornat Adonidem.
Juxta eum autem matura jacent quæcunque ferunt Arborum apices:
Adsunt & MOLLES HORTULI, *inclusi* CALATHIS
Argenteis. &c.

De Avicula, excepit ETASTES, an Columba sit? nescio, annon jure dubitem; Licet enim hæc Veneri sacra fuerit, in Gemma tamen, ob exiguitatem dignosci non potest. Quæcunque sit, subjecit DULODORUS, certè avis est. Avium autem genera inter cætera Adonidi sacrata omnia, idem Theocritus refert:

Παντ' αὐτῷ πετεηνὰ καὶ ἑρπετὰ τᾷδε πάρεστι.
Omnia illi VOLATILIA *& reptilia hîc adsunt.*

Inquit

Inquit in superiora sequentibus. Ex Scholiaste Theocriti, infit ETASTES, Triticum & Hordeum in suburbanis satum, indeque in vascula translatum, Adonidis hortos didici constituisse: Quæsò autem DULODORE, annon folia in Gemmis expressa latiora sunt, quam ut vel Tritici vel Hordei credi possint? Eadem, respondit DULODORUS, in his ratio esse potest, quæ & in iis, quæ Spes præferre solet. Hæc segetem in herba adumbrant, & tamen & ipsa latiora solent effingi, quàm ut vel tritici, vel hordei, vel cujuscunq; frugum generis videri possint: Adeò ut, si in his peccatum sit, utique Sculptorum ea culpa credi debeat; Quanquam ne quid prætermittam, non semper Triticum & Hordeum, sed & Lactuca & Fœniculum hortos Adonidis constituerint. Testatur Hesychius, cujus en Tibi verba: Ἀδώνιδος κῆποι· ἐκ τοῖς Ἀδωνίοις εἴδωλα ἐξάγουσι, καὶ κήπους ἐπ' ὀστράκων, καὶ παντοδαπὴν ὀπώραν, οἷον ἐκ μαράθρων καὶ θριδάκων παρασκευάζουσιν αὐτῷ τοὺς κήπους, καὶ γὰρ ἐν θριδακίναις αὐτὸν κατακλινθῆναι ὑπὸ Ἀφροδίτης φασίν. Ita & Suidas: Ἀδώνιδος κῆποι, inquit, ἐκ θριδάκων καὶ μαράθρων, ἅπερ κατέσπειρον ἐν ὀστράκοις.

Non ausim amplius resistere, inquit ETASTES, Lactucam enim folia latiora habere, inficias non îerim. Quî autem fiebat, ut plantæ hæ tam citò creverint? Causa incrementi, respondit DULODORUS, Calor fuit; Ita enim Simplicius in Phys. Arist. L. V. Καὶ σῖτος δὲ διὰ θερμὴν ταχὺ φύεται καὶ αὔξεται, ἐν τοῖς Ἀδώνιδος καλουμένοις κήποις, πρὸ τοῦ ῥιζωθῆναι καὶ πληθῆναι ἐν τῇ γῇ. Fuit & cura, cujus brevitas & interitûs causa fuit; Ideo enim curabant aut perderent, adeoque brevem Adonidis vitam adumbrarent. Eustathius rem edocet. Κῆποι Ἀδώνιδος φυτάρια ταχὺ ἀναθάλλοντα· καὶ αὐτίκα ῥιπτούμενα κατὰ θαλάσσης καὶ ἀφανιζόμενα καθ' ὁμοιότητά τινα τοῦ κατὰ τὸν ὠκύμορον Ἄδωνιν θανάτου. Ὃς ἀνθήσας νεοτήσιον ταχὺ ἀπήνθησε, καταβληθεὶς ὑπὸ ἀέρος κατὰ τὸν μῦθον. *Horti Adonidis sunt plantæ subitò regerminantes, & statim projectæ in mare, & evanescentes, ad similitudinem quandam mortis, quam subiit, brevis Fati Adonis.* Zenobius Cent. I. Prov. XLIX. non in mare, sed in puteos præcipitatos scripsit. Γίνονται δὲ οὗτοι οἱ κῆποι τοῦ Ἀδώνιδος, εἰς ἀγγεῖα κεράμεια σπειρόμενοι, ἄχρι χλόας μόνον. Ἐκφέρονται δὲ ἅμα τελευτῶντι τῷ Θεῷ καὶ ῥίπτονται εἰς κρήνας Itane se res habebat? excepit ETASTES; Non igitur mirabor, quî κῆποι Ἀδώνιδος contra futiles & nugones homines, & voluptatibus ineptis deditos, cujusmodi sunt Cantores, Sophistæ, Poëtæ, Lascivi, Cupedarii &c. in proverbium abierint; brevis enim ut video & horum delectatio est. Brevis, inquit DULODORUS, & plerumque infructuosa, adeò ut parœmiam etiam hoc modò efferri, horum author Erasmus testetur: ἀκαρπότερος τῶν Ἀδώνιδος κήπων, *infructuosior Adonidis Hortis.* Sed de his hactenus. Sequitur ex Gemmis 108. & 664.

DIO-

DIOMEDES
Palladium auferens.

Ego, excepit ETASTES, non hunc in his Gemmis agnoverim, ſed in *prima* Bellonarium, in *ſecunda* fœminam cum Palladio, qualis typus Nobilitatis eſſe ſolebat. Nobilitas, reſpondit DULODORUS, non Palladium, ſed imagunculam præfert, idque ideò, quòd Nobiles jus ponendæ imaginis habuerunt? Adde, quòd nec fœmina in Gemma ſit, ſed omninò Vir, qualem & in Theſauro Elector. Brandenb. vidimus, eôdem ferè habitu, niſi quòd gladium ſiniſtrâ teneat. Plura ibi de Diomede me legiſſe memini, inquit ETASTES, ideòque de ſecunda Gemma eò Tibi faciliùs aſſurgo: de prima autem, niſi rem eâdem claritate doceas, ignoſces, ſi difficilior fuero. Quid? annon Bellonarium Bellona arguit? annon Bellonarius diſtricto enſe adſtat, ut ſe vulneret ex ritu ſacerdotii? Si Bellona hìc foret, reſpondit DULODORUS, pro Bellonario ſentirem & ego: Cùm autem Palladium ſit, non minus ac in altera Gemma, omninò pro Diomede decernerem. Palladium, ſubjecit ETASTES, minutum Palladis ſimulacrum fuit: Palladem autem & Bellonam fuiſſe eandem, quis neſcit? Id quidam credidére, reſpondit DULODORUS, idque ideò, quod eadem utrique opera interdum Poëtæ tribuant. Simulacra autem diverſa fuiſſe, inde colligas, quod Tuba, Fax, & Falx, Bellonæ tribuantur, quæ tamen à Pallade alienæ ſunt: Ut comam taceam, quam & ipſam ſangvine multô ſpargere memoratur. Audi Statium L. IV. Theb.

Prima mari rutilum de vertice Lariſſæo
Oſtendit BELLONA FACEM.

Et Silium Italicum L. V. Pun.

Ipſa facem quatiens ac flavum SANGVINE *multo*
Sparſa COMAM *medias acies* BELLONA *pererrat.*

Et Claudianum L. II. in Eutropium.

Quid dudum inflare moraris
Tartaream BELLONA TUBAM? *quid ſtringere* FALCEM
Qua populos à ſtirpe metis?

Imò, repoſuit ETASTES, etiam *Haſtam*, & *Parmam*, & *Galeam* geſtâſſe legitur, qualiter utique & Pallas. Audi eundem Statium L. II. Theb. fin.

Nec magis ardentes Mavors, HASTATAQUE *pugnæ*
Impulerit BELLONA *Tubas.*

Audi

Audi eundem Claudianum, de IV. Conf. Honorii:

Jam Trabeam Bellona gerit, PARMAMQUE *removit*
Et GALEAM.

Etiam fi hoc Tibi cedam, regeffit DULODORUS, tamen in propofita Gemma Bellonam effe, cedere non poffum. Palladem five Minervam, ingenium bellicum: Bellonam autem, furorem bellicum denotare, Cartarius docet. Hæc differentia ad diftinguenda Palladis & Bellonæ fimulacra admodum neceffaria eft; Ut enim Ingenium interdum furore corripitur, unde Minerva in ipfo bellandi actu etiam credi poteft expreffa, qualiter in Domitiani Nummis occurrit: Ita & furor interdum Ingenii fpeciem induit, & inde poterit haftam & Clypeum & Caffidem mereri, fed tamen non poterit extra bellandi actum effigiari. Nam hic Bellonæ proprius eft. Et ex his conftat, fœminam galeatam, finiftrâ Clypeum tenentem, dextrâ autem haftam torquentem, rite & *Palladem*, & *Bellonam* vocari; fœminam autem habitu pacifico ftantem, licet & Galea & Clypeo & Hafta armatam, qualis in Gemma noftra vifitur, Palladem quidem effe, Bellonam autem nullô modô effe; deficit enim furor bellicus, fine quo Bellona intelligi non poteft. Profundè philofopharis, inquit ETASTES, fi verè, me cecidiffe fatebor; Quanquam nondum intelligam, quomodo ad Diomedem adftans aræ figura reduci poffit? Diomedes cùm Palladium auferret, galeatus fuit, & ita etiam apud Eruditiffimum Fabrettum in Tab. Iliacâ pingitur. Galea non obftat, refpondit DULODORUS, cùm utique capite nudo non tantùm in Gemma prima occurrat, fed etiam in ea, quam in Thefauro Elector. Brandenb. protuli. In utraque, excepit ETASTES, aræ infidet Diomedes, Palladiumque jam manu præfert, in propofito autem manum dextram capiti imponit, finiftrâ gladium tenet. De gladio, fubjecit DULODORUS, dubium non eft. Fabella, quâ Diomedes Ulyffem gladio ante fe egiffe apud Photium Cononi memoratur, rem abundè demonftrat. Manus capiti impofita fortaffis Pietatem Diomedis, fortaffis etiam lætitiam demonftrat. Qui Minervam ubique & coluit & adjutricem habuit, uti videre eft ex precatione ejus, apud Homerum Il. K. v. 283. feqq. credibile non eft, Palladium non propitiato Numine attigiffe. Propitiatum Numen vel inde colligas, quod Quintus Smyrnæus Minervam volentem abftractam cecinit:

Ἁρπάξας ἐθέλουσαν ἐΰφρονα Τριτογένειαν.
Abftrahens (Diomedes) volentem fapientem Minervam.

Inquit Lib. X. v. 353.

Hæc fi ita fint, perrexit ETASTES, quî fit, ut aliis Scriptoribus factum culpetur, tanquam fceleratum?

Tydides fed enim, fcelerumque inventor Ulyffes
Fatale aggresfi facrato avellere templo
Palladium, cæfis fummæ cuftodibus arcis
Corripuere facram effigiem, manibusque cruentis
Virgineas aufi Divæ contingere vittas.

Inquit Virgilius Æn. II. v. 163. feqq. Virgilius, regeffit DULODORUS, hôc locô Æneam Græcorum hoftem inducit, quem quid mirum eft factum carpere? Sed fi hoc

 difpli-

diſplicet, non tamen diſplicebit, quod de lætitia dixi, quam procul dubio Diomedes ſenſit, cum voti ſe jam compotem juxta Palladium intelligeret: Herculem ſe ipſum ob Victoriam Olympicam coronantem, eôdem modô in Numiſmate inter ſelecta Cardinalis Maximi cernimus: Eôdem modô & ſacrum Agonem, in Numiſmate Commodi Theſauri Electoralis Brandenburgici, quod & ipſum in ſpecimine Cl. Morellii exſtat: Non futili argumento, & Diomedem hîc adumbrari, eô modô, quô Palladio jam vicinus ſe voti & victoriæ quaſi compotem ſentiens, vel Deam propitiaverit, vel certè meriti Coronam ſibi impoſuerit. In ſequenti Gemma 6. viſitur

OBLATIO
Primitiarum.

Gemma hæc, inquit ETASTES, mihi notabilis videtur; Quid enim ſi Nuptiæ per confarreationem, junctis coeuntium manibus, eâ exhibeantur? Neſcio an aſſertum tueri poſſis, reſpondit DULODORUS. Et quidni? perrexit ETASTES. Annon Sponſa far frugesque in Altari ignibus imponit? Annon Sponſus affundit aquam? Annon iis, ad Sacri ſolennitatem, ritè augendam adeſt Tibicen, & velut Juno Pronuba, cum Sceptro, apportans caniſtrum frugibus plenum? Si dubitas, conſule Lipſium ad Taciti Annales Lib. IV. c. 16. Conſului Lipſium, infit DULODORUS, ſed nihil, quod ad rem facere poſſet, inveni. Nihil? mirabundus ſubjecit ETASTES. Annon farre Nuptias fieri dicit, cum per Pontificem Maximum & Dialem Flaminem, per fruges & molam ſalſam conjunguntur? Annon confarrationem eô ritu ait perfici, ut aquâ & igni adhibitis, duobus maximis inſtrumentis, Natura conjuncta videatur? Id fateor, repoſuit DULODORUS, quid autem hoc ad Gemmam? Quid? regeſſit ETASTES, annon fruges? annon & aqua & ignis in Gemma ad oculum patent? Pateant, inquit DULODORUS, in Gemma tamen Nuptias confarreatas non evincunt; Cùm tamen & manus junctæ ſint? excepit ETASTES; Neque enim lævas arbitraberis, cùm ceris expreſſæ dextræ forent, id quod Sculptor obſervare debuiſſet. Res dubia eſt, reſpondit DULODORUS, mihi ſanè hæc manuum, non tam conjunctio, quàm lotio videtur, quam in Sacrificiis receptam, ex Heſiodo in Operib. docemur:

Μηδέ ποτ' ἐξ ἠοῦς Διὶ λείβειν αἴθοπα οἶνον
Χερσὶν ἀνίπτοισιν, μηδ' ἄλλοις ἀθανάτοισιν.

Neque

Neque unquam manè Jovi libato nigrum vinum
Manibus illotis, neque aliis immortalibus.

Si manus junctæ rem non conficiant, ſubjecit ETASTES, in reliquis neſcio an firmi quid pro Nuptiis confarreatis invenire poſſim; neque enim Sellæ jugatæ, ovilique pelle inſtratæ, hîc viſuntur: neque velata nubentium capita, quæ tamen & ipſa, Lipſio teſte, ad Nuptias confarreatas requirebantur: Nec eſt quod Solis Pontificibus has cum Cl. Pfeiffero addicam, cùm hâc ratione causâ apertè caſurus ſim, utpote quòd ne minimum quidem Pontificii ornatûs veſtigium in Gemma ſit. Solis Pontificibus, repoſuit DULODORUS, Nuptias confarreatas non addicerem: Imò nec Sellas ovili pelle inſtratas de eſſentia earum arbitrer, adeò ut hinc à me nihil metuendum ſit: Quanquam, ut verum fatear, nec in habitu aliquid Nuptiale emineat; Uterque enim Sacrificantium diſcinctus eſt, non minus ac Tibicen, id quod nos admonere poteſt illius Virgilii,

Unum exuta pedem vinclis in veſte recinctâ:

Ad quem locum Servianæ Schedæ Danielis: *Solent*, inquit, *& reſolutoria Sacrificia ab Auſpicibus fieri, & ad Junonis Lucinæ ſacra non licet accedere, niſi ſolutis nodis.* Junonis? excepit ETASTES; At hæc in Gemma indubia eſt. Nihil minus, reſpondit DULODORUS, licet enim Sceptrum tale quid arguere videatur, indignum tamen foret, Dearum Deorumque Reginam caniſtrum frugibus plenum apportare, adeòque Sacrificii miniſtram agere. At, inquit ETASTES, præterquam Junoni reſolutoria ſacrificia non fiebant? Imò & aliis Diis, reſpondit DULODORUS, nam apud Tibullum El. V. L. I. Poëta:

Ipſe ego velatus filo tunicisque ſolutis
Vota novem Triviæ nocte ſilente dedi.

Sceptrum, ſubjecit ETASTES, mihi firmiſſima baſis eſt; Hoc enim niſi Deorum Reginæ non convenit. Et quis pro Sceptro, repoſuit DULODORUS, indubiè hoc ſumat? Idem ſanè geſtat apud Gorlæum etiam in Gemma 16. fœmina laurum adurens, quæ procul dubio ruſtica eſt, mutuaturque lucem ex illo Tibulli:

At Laurus bona ſigna dedit, gaudete Coloni:
Diſtendet ſpicis horrea plena Ceres.

Niſi fallor, inquit ETASTES, caput etiam coronatum cernitur. Non aliter, reſpondit DULODORUS, ac apud Virgilium,

Copa Syriſca caput GRAJA *redimita* MITELLA:

Scil. fœminam quandam, rure fruges apportantem, hanc arbitrer. Sed id ad rem parum. Præcipuum contra Nuptias confarreatas argumentum, Spicæ ſunt. Spicæ? mirabundus iteravit ETASTES. Has ego præcipuum argumentum pro confarreatione arbitrabar. Quo jure id feceris, inquit DULODORUS, ipſe videris. Ad Nuptias confarreatas ſanè non ſpicæ adhibebantur, ſed FARREUM, à quo & appellatio deſcendit. Audi Plinium: *In Sacris*, inquit, *nihil religioſius* CONFARREATIONIS *vinculo erat, novæque Nuptæ* FARREUM *præferebant.* Sit ita, excepit ETASTES, ſed dilucidandum quid farreum ſit? Farreum, regeſſit DULODORUS, ſi Feſto credis, fuit Libi genus, ex farre factum. Dionyſius Halicarnaſſæus ejusmodi Nuptias à farris communione,

 nione,

nione, *κοινωνία*, *farracia* dictas author eſt: à communione, inquam, id quod Roſinus & Stuckius eò intelligunt, quod Conjuges eòdem farre veſcerentur, & Victimas reſpergerent, quod utique in crudis frugibus credibile non eſt. Ulpianus rem clarius docet: *Farre*, inquit, *convenitur in manum certis verbis, & teſtibus decem præſentibus, & ſolemni ſacrificio facto, in quo* PANIS FAREEUS *adhibetur.* En! panem farreum nominat, non ſpicas, quales in Gemma viſuntur, adeò ut ex omnibus hactenus dictis luce meridianâ clarius ſit, non confarreationem hîc adumbrari, ſed omninò frugum primitias offerri, non minus ac numero 101. & 209. De frugum primitiis, inquit ETASTES, res obſcura non eſt, conſtat enim ex Porphyrio Lib. de Abſtinentia 4. etiam priſcis Athenienſibus id Sacrificii genus in uſu fuiſſe; Et de more Romano eſt Tibulli verſus:

Illa Deo ſciet agricolæ provitibus Uvam,
Pro ſegete ſpicas, pro grege ferre dapem.

Ego autem de Nuptiis confarreatis plenius informari cupio. An harum inter Antiquitatis reliquias nulla proſtat imago? Me judice proſtat, reſpondit DULODORUS, & quidem in ſequenti Marmore:

Marmor hoc, ſubjecit ETASTES, à Sancto Bartolo inter Admiranda Romanorum delineatum vidi, meminique à Celeberrimo Bellorio eſſe illuſtratum; Sed ille, licet de Nuptiis fateatur, de Nuptiis confarreatis tamen ne verbum quidem habet. Et quî poſſet, reſpondit DULODORUS, cùm in manu Sponſæ Turturem crederet, quem & Sanct. Bartolus delineavit? An res aliter ſe habet? interrogavit ETASTES. Habet, regeſſit DULODORUS; Pighius enim, ex cujus ſchedis hoc Marmor vulgamus, non Turturem, ſed FARREUM in manu Sponſæ delineavit, apertô argumentô, Nuptias confarreatas in Marmore exhiberi. Pighius, inquit ETASTES, Marmor mutilum dedit, at Sanctus Bartolus dedit integrum. Quid inde colligas, ſi non majorem Bartolo

quàm

quàm Pighio fidem eſſe habendam? Imò contra, reſpondit DULODORUS. Bartolus Pighio poſterior fuit, cúmque Marmor jam Pighii ætate mutilum fuerit, quomodo potuit à Bartolo integrum delineari? Annon hinc patet, Bartolum fragmenta ſuppleviſſe, adeòque fidem ejus Pighio inferiorem eſſe? Solemnem Nuptiarum hîc ritum adumbrari, inquit ETASTES, negare non auſim. Sponſus & ſponſa invicem dextras jungunt, hæc flammeo velata, Ille capite detectô: Pronuba Juno utrumque amplexa connubio jungit ſtabili: Adeſt Hymenæus, ſeu Puer genialis, præferens facem. Ad aram Sponſus velato capite ſacrificat, Sponſa autem capite detecto viſitur, adduciturque ad aram Ovis: ſequitur mulier cum ſerto, quô poſtes ornabant, inde nuncius volumen Nuptialis carminis tenet, ultimaque eſt Concordia ſive Cybele, cujus vim generationi ineſſe credebant. Cautè incedis, excepit DULODORUS. Notandum autem, Sanctum Bartolum ante aram virum, ſacrificantem & è caniſtro flores & poma, in Nuptiis ſpargi ſolita, depromentem finxiſſe, quòd in noſtro deſit: Notandum, ad columnas eum Camillum cum acerra, & Tibicinem feciſſe, qui licet eos non negemus, tamen in noſtro Marmore noſci non poſſunt: Notandum, figuras retrò ſponſum & ſponſam à Bellorio determinatas non eſſe, quos tamen pronubos & pronubas, haud forſan ab ratione credimus. De his ſi plura deſideres, adi Eruditiſſimum Pfeifferum in Antiquitatibus Græcis L. XII. c. 13. Non hoc me angit, infit ETASTES. De Ove vellem audire; Hanc enim non Talaſionis tantùm ac lanificii fuiſſe argumentum, ſed & ſacrificio oblatam, Bellorius arbitratur, cùm tamen in Nuptiis porcam mactare, ſolenne fuerit. Id Nuptiarum initio fiebat, reſpondit DULODORUS. Ita enim Varro L. II. de re Ruſt. *Nuptiarum initio antiqui Reges ac ſublimes viri in Etruria in conjunctione Nuptiali nova Nupta & novus Maritus primum* PORCAM *immolabant.* Imò ante Nuptias, uti ex Jul. Polluce, L. III. Onom. c. 3. n. 4. patet. Ἡ δὲ πρὸ γάμου θυσία, προτέλεια καὶ προγάμεια. Προτελεῖσθαι δὲ ἐλέγοντο οὐ μόνον αἱ Νύμφαι ἀλλὰ καὶ οἱ Νύμφιοι, &c. *Sacrificia ante Nuptias facta* προτέλεια *primordia &* προγάμεια, *ante Nuptialia, vocantur. Initiari verò non modò Sponſæ, ſed & Sponſi dicebantur.* Vides ETASTA, Sacrificium Porcæ, Sacrificium Ovis non excludere, non minus ac Tauri aut Vaccæ. Ut enim illam Veneri, ita Taurum Jovi & Junoni, Vaccam Lucinæ, Concordiæ Ovem videntur obtuliſſe: Idque ſecundum Senecam Tragicum in Medea, ubi Chorus:

Ad Regum thalamos Numine proſpero,
Qui cœlum ſuperi, quique regunt fretum
Adſint, cum populis ritè faventibus.
Primus SCEPTRIFERIS *colla* TONANTIBUS
TAURUS *celſa ferat tergore candido:*
LUCINAM *nivei* FOEMINA *corporis*
Intentata jugo placet, & aſperi
Martis ſangvineas quæ cohibet manus,
Quæ dat belligeris fœdera Gentibus,
Et CORNU *retinet divite* COPIAM,
Donetur TENERA *mitior* HOSTIA.

 Appoſitè

Appoſitè hoc, inquit ETASTES, ad Corcordiam in Marmore expreſſam. Cornu ſanè, cum divite copia, ea apertè retinet, quid autem turrita eſt? Corona turrita, reſpondit DULODORUS, Cybeles indicium eſt, ut rectè cenſet Bellorius, ejus enim index eſt & Nux pinea in cornu copiæ: Neque miraberis ejusmodi conjunctionem, cùm diverſorum Deorum inſignia in ſignis Pantheis notiſſima ſint. De Ove autem omninò eſt notandum, etiam in hoc pro Nuptiis confarreatis argumentum latere, modò verum ſit, quod Lipſius obſervat: *In Nuptis confarreatis Sellas jugatas Ovili pelle inſtratas fuiſſe, ejus Ovis, quæ hoſtia fuerit.* Sed ad alia pergimus. In Gemma 673. eſt

IDOLUM
SOLIS.

Cautius agerem, inquit ETASTES, ſimulacrum agnoſcendo baſi inſiſtens, Pileo, Face & Clypeo inſtructum, ad quod accedit mulier item pileata, crinibus paſſis. An hoc non ſufficit? Non arbitror, infit DULODORUS, hoc enim eſt verba dare, non cauſam, non originem inquirere. Sed, excepit ETASTES, unde Tu ſimulacrum hoc, Idolum Solis probabis eſſe? cùm tamen nullibi Sol hôc modô adumbretur? Nullibi? ſubjecit DULODORUS, at non multum differunt ſimulacra Mithriaca. Taurum ea mactare ſolent, repoſuit ETASTES, non Facem, non Clypeum præferre. Addo & Pilei differentiam: In ſimulacris Mithriacis Phrygius eſſe ſolet, in propoſito autem Græcus videtur. De Pileo facilè Tibi ceſſerim, perrexit DULODORUS, cùm non Ulyſſem tantùm, ſed & Dioſcuros talibus inſignes videam; Cùm autem in Dioſcuris Pileus quibusdam alterum Terræ hemiſpherium deſignet, quidni idem ſtatuamus in hoc Idolo Solis, cum Sol alterum tantùm hemiſperium fulgore complectatur? Quid autem de face dices? ſubjecit ETASTES. Annon hæc Phoſphorum potius aut Heſperum deſignabit, quibus in Tabulis Mithriacis Lampades dari in confeſſo eſt? Si Lampas ſola eſſet, regeſſit DULODORUS, aſſurgerem placito: Cùm & Clypeus junctus ſit, pro Sole decernendum arbitror; Soli enim & facem & Clypeum datum, apud Martianum Capellam, de Nuptiis Philologiæ, me legiſſe memini. De ſimulacro Solis inter cætera, *Siniſtrâ autem manu*, inquit, *Clypeum coruſcantem, dextrâ ardentem Facem præferebat.* Martianus Capella, inquit ETASTES, non facem tantùm, & Clypeum Soli tribuit, ſed & Coronam radiatam, Gemmisque pluribus ornatam, pedesq; alatos, & pallium coccineum, quæ in noſtra Gemma non viſuntur. Qualiverò, re-

ſpondit

ſpondit DULODORUS, omnia Solis ornamenta neceſſe fuerit effingere? Annon ſufſecerint præcipua? *Fax* & *Clypeus*, quorum illa ardorem, hic figuram ejus denotat? Ita enim Interpres Capellæ: *Per Clypeum*, inquit, *formam accepimus*, *quæ nobis videtur ancilis modum non excedere. Clypeus autem dicitur à Græcorum* κλέπω Σώματα, *ſive ab eo quod eſt* FURARI CORPORA, *vel à* CLUO, *quod eſt* DEFENDO. *Facem autem ejus intelligemus multitudinem ardentium*; Sed & illud notandum, in Gemma Idolum hoc eôdem modô inſignia hæc geſtare, quô & Sol apud Capellam, dextrâ ſcilicet facem, ſiniſtrâ autem Clypeum. An hoc, excepit ETASTES, certâ ratione, an temerè factum ſit? videtur adhuc dubitari poſſe: Imò non poteſt, reſpondit DULODORUS, Ita enim pergit item Interpres. *Quod hanc* (ſcil. facem) *Sol in dextrâ*, *illum autem* (Clypeum) *in ſiniſtra habet*, *modum armis ſuſtinendis ſervavit*, *vel fortè quia Clypeum ſemper ſecum tenet*, *facem autem amittere debet*, *atque ideo dextrâ*, *quæ agilior*, *ea ſuſtentatur.* Quicquid ſit, inquit ETASTES, Coronam radiatam, & alatos pedes, & pallium hîc deeſſe video. Quod ad alatos pedes attinet, regeſſit DULODORUS, hos nullibi Solis ſimulacra præferunt, & ſi vera ſit hypotheſis eorum, qui Solem ſtare, Terram autem moveri perhibent, neſcio quid alæ Solis ſimulacris affictæ, denotare poſſint? adeò ut hinc apertè conſtet, alatos pedes neceſſariò non requiri, affingi tamen poſſe, ut celeritas motûs adumbretur, quæ Soli communiter tribuitur. Ad Coronam radiatam quod attinet, ea apud Martianum Capellam aliud non videtur indigitare, quàm duodecim menſes; ideo enim duodecim radiis, & totidem Gemmis, dicitur inſignis eſſe. Cùm autem annum in menſes diſtinguere, ſecundaria Solis operatio ſit, utique conſtat, coronam radiatam præcipuis Solis ornamentis accenſeri non debere, idque eô minus, quò clarius in ſimulacro extenſa fax operationem primariam refert, Lucis ſcilicet, ſine qua Sol ne intelligi quidem poteſt. De Pallio non arbitror pluribus dicendum. Ipſe enim ab Idoli tergo etiam in Gemma id videas dependere. In Annulo 201.

VITA
Juſtorum, militia

Adumbratur; Nam Caligam militarem hanc eſſe facilè crediderο. Id mirum, inquit ETASTES; Quid enim militaris Caliga ad fœminam Chriſtianam? In B. Agnetis Cœmiterio Annulum hunc inventum, Boſius teſtatur in Roma ſubterranea, ex qua Annu-

lus

ſus deſumtus eſt: Indeque, quid ſi non Caliga militaris hæc videatur, ſed Solea, quam apud Veteres fœminis in uſu fuiſſe, Balduinus latè demonſtrat? Non aſſentior, reſpondit DULODORUS, Caligam enim militarem clavi, in eo apertiſſimè notati, arguunt: Clavi, qui in ſolea propriè ſic dicta non occurrunt, quibusque, tantùm non ſolis, à ſolea militaris caliga diſtinguitur. Negare non auſim, excepit ETASTES; apud allegatum enim Balduinum caligam militarem clavis ſuffixam vidiſſe memini; Quid autem hoc ad fœminam Chriſtianam? Ut innuatur, regeſſit DULODORUS, Juſtorum, ut dixi, vitam militiam eſſe: Militant nempe contra peccatum, contra Satanam, & contra propriam carnem. Hanc Juſtorum militiam eſſe, perrexit ETASTES, inficias non ierim; Cur autem Caligæ militaris ea ſymbolô præfiguretur, non video. Quidni potius vel Caſſide, vel Thorace, vel Clypeo, vel Gladio, notioribus militiæ inſignibus? Ratio in promptu eſt, repoſuit DULODORUS: Nihil in Sacris communius eſt, quàm vitæ cum ambulatione comparatio; Ad vitam igitur, & quidem militiæ plenam, exprimendam, quod ſymbolum concinnius eô, quod ambulationis & quidem militaris inſtrumentum eſt? Ita ad vitam militarem ſymbolum reducitur, infit ETASTES, an autem ad vitam Juſtorum? dubitem. Quod dubites, ſubjecit DULODORUS, cauſa non eſt, cùm utique inſcriptio JUSTUS rem apertè determinet. Quaſi-verò, inquit ETASTES, vocabulum hoc neceſſariò appellativum ſit, quid ſi nomen proprium? Et quidem ejus, qui Annulo hoc ſignavit? Id locus reſpuit, regeſſit DULODORUS; Vix enim credibile eſt, profani militis inſigne in Virginis Chriſtianæ ſepulchro conditum fuiſſe. Sed ecce! In Annulo 202.

SALUS
Chriſtianorum

Se ſiſtit. Etiam hunc Annulum proponis? inquit ETASTES. Quæ rei ratio? An ſatis dilucidatus non eſt? Atqui Annulus Chriſtianus cum ſalutari nomine ex Roma Subterranea vocatur: Et quid addi poterat? Multa, reſpondit DULODORUS; Quanquam præcipua cauſa, ut denuò proponendum cenſeam non tam obſcuritas ſit, quàm Sculpturæ in recuſo Gor æo, ab eo differentia, qui in Roma ſubterranea exhibetur. In recuſo Gorlæo, loco Serpentis puer alatus cruci adſtans exprimitur, ſubſcriptumque vocabu-

vocabulum SALUS omninò omittitur, cùm tamen in Roma Subterranea Annulus hic eô planè modô occurrat, quô hîc eum delineatum exhibeo. Si hoc ita ſit, excepit ETASTES, optimè ſanè facis, quod Publico illudi non ſinis; Ipſe enim dubius fui, quî Cupido ad Crucem Chriſtianam quadraret? Cupido mihi non videbatur, repoſuit DULODORUS, ſed vel Angelus, vel Anima. Boſius autem, & Aringhius, aliter docuére. Serpens, perrexit ETASTES, Cruci ſalutiferæ apprimè quadrat, non tantùm quòd ſymbolum is Salutis etiam Ethnicis fuerit, ſed etiam quòd æneum illum Serpentem, Chriſti Prototypon, deſignare poſſit, cujus adſpectus à morſu Serpentum igneorum Iſraelitas ſalvos præſtitit. Ratio hæc, ſubjecit DULODORUS, mihi potior videtur, quàm Aringhii, qui ad Sathanam, veterem illum Draconem, virtute Crucis devictum reſpicit; licet enim in Numiſmatibus eum ſub Cruce aliquando occurrere non negem, Æneum tamen Serpentem ſubſcriptio arguit. Columbæ, infit ETASTES, adhuc dubium movent, videlicet annon Serpens hic ad has pertineat, junctisque his exprimatur Servatoris præceptum: *Eſtote prudentes ut Serpentes, & ſimplices ut Columbæ?* Aringhius etiam hanc rationem adducit, reſpondit DULODORUS, cùm autem eòdem demonſtrante Columbæ Piorum ſymbolum ſint, & 12. Columbæ, in alio monumento Cruci teſſelatæ appoſitæ, duodecim Apoſtolos deſignârint, nihil dubitarem etiam hîc Pios intelligere, Chriſti ſcil. crucifixi fiduciâ ſalvos. Fortaſſis, inquit ETASTES, ut in allegato 12. Apoſtolos, ita & hîc Mariam & Johannem, quos Chriſtus Cruci affixus allocutus memoratur. Niſi omnium piorum, reſpondit DULODORUS, hos locum arbitreris tenere, non dixeris; Non enim hi tantùm, ſed omnis Piorum cœtus, meritô Chriſti Salutem ſpirant: Chriſti, qui ut æneus Serpens, ita & α & ω, quæ affiſta ſunt, id eſt, principium & finis eſt, ut ipſe ſe vocat, in Apocal. Joh. Hoc obſcurum non eſt, inquit ETASTES, imò nec monogramma; tali enim Chriſti nomen in Numiſmatibus Imperatorum Chriſtianorum frequentiſſimè pingitur, ſed huic Monogrammati adhuc litera T. videtur impoſita. Hæc quid quæſo deſignet? Ipſam Crucem, reſpondit DULODORUS, de qua re cum Docti ſufficienter docuerint, ego taceo; præſertim cum in Annulo 5. & Gemma 83. enodandum ſit,

FIDES PUBLICA
Cur Spicas & Calathum cum frugibus præferat?

Ratio incognita non eſt, excepit ETASTES. Auguſtini ſententia innotuit. Innotuit & Tua, qui rejectô Auguſtinô Fidem reſpectu Perſonarum *publicam* dici ſtatuis, fideiq; proprium eſſe aſſeris, ut ea rerum publicarum felicitatem contineat. Innotuit & eorum, qui fruges fidei publicæ ideò affictas arbitrati ſunt, quòd in Sacris ei fuerint oblatæ; Sed mihi nihil horum ſatisfacit. Fides enim publica non alia videri poteſt, quàm cui contrarium dicit Quintilianus in Declamatione XII. *Non enim vulgaris iſta labes frumenti fuit, nec qualis aliàs ab Agricolis accuſari ſolet, perfidia terrarum, & ingratæ mesſis irritus labor.* Et de qua Plinius L. II. Hiſt. Nat. c. 63. terram laudans, *quàm bonâ fide creditum fœnus reddidit.* Quid clarius ad rem dici poteſt? Nihil video, inquit DULODORUS. Ex Cicerone ego, fidem *dictorum conventorumque conſtantiam & veritatem* didici definiri, indeque appellatam, *quod fiat, quod dictum eſt:* Quæ autem conventa, quæ dicta, adeoque quæ Fides terrarum, propriè intelligi poſſunt? Annon ex his Ciceronis apertiſſimum eſt, fidem de terra allegatis in Quintiliani & Plinii locis impropriè & καταχρηστικῶς uſurpari, adeoque ſimulacro cauſam dediſſe non poſſe? Aliter cum Cicerone Salluſtius non uno in loco. Fidem publicam eam appellat, quam perſonæ publicæ præſtant. *L. Tarquinius*, inquit, *in Senatum adductus, cum ſe diceret de Conjuratione indicaturum, ſi* FIDES PUBLICA *data eſſet, juſſus à* CONSULE, *quæ ſciret, edicere.* Fides publica, excepit ETASTES, hôc locô pro eo ſumitur, quod vulgò *ſalvum conductum* vocamus, quid autem hoc ad figuram fidei publicæ cum ſpicis & calatho frugifero, in Gemmis & Numiſmatibus expreſſæ? Minimum, reſpondit DULODORUS, illud ex hoc loco patet, fidem publicam à Perſonis publicis præſtari ſolere; Fides enim publica à Conſule, & poſtulata & data memoratur: Conſulem autem Perſonam publicam eſſe quis ignorat? Aliter mihi videtur, ſubjecit ETASTES; Spicæ enim & calathus in fide publica quidni perſonarum etiam privatarum, & rerum æque privatarum privatorumque eſſe poſſint? Non arbitror, regeſſit DULODORUS, qùm utique ipſum fidei hujus Epitheton privatos amoveat. Id adeò verum eſt, ut ne quidem eô ſenſu hæc Privatorum eſſe, opinari poſſimus, quòd per fidem publicam privatis tribuantur; ex quo enim tributa ſunt, fidei publicæ eſſe deſinunt. Potius Fides publica hoc in ſchemate ideò & caniſtrum frugibus plenum credi debet præferre, quòd Perſonæ publicæ ad tribuendam Reipublicæ felicitatem ſe obligare ſoleant. Hæc equidem dicis, infit ETASTES, ſed velim etiam probes. Unicô, ſubjunxit DULODORUS, teſtimoniô rem perfecero. Quid dices ad Numiſma Plotinæ, quod hîc appono,

Jamdu-

Jamdudum ab Angelono vulgatum? Annon in hoc eadem Fidei publicæ figura, quæ & in Gemma, & aliis Numiſmatibus viſitur? At hæc non FIDES TERRARUM, non fides privatæ alicujus vel Perſonæ vel rei, ſed FIDES AUGUSTI inſcribitur, Auguſti, qui ut publica perſona eſt, ità & publicè ſe obligare ſolet: Et ad quid? Nonne ad felicitatem publicam & procurandam & conſervandam? Felicitatem publicam, inquam, cujus fruges & ſpicas ſymbolum eſſe, ad Gemmam Gorlæi VI. utique indubium eſt. Hæc ſi ita ſint, inquit ETASTES, quid judicii feram de Gemma ea, in qua fulmen fidei publicæ junctum eſt? Annon hoc factum eſt, ut ab aëre dependere id totum intelligeretur? Tuæ hypotheſi inſervis, reſpondit DULODORUS, reverà autem fulmen, ſymbolum Providentiæ eſt, uti in vulgus patet: Et quàm concinnè Providentia, fidei publicæ, ſive Auguſti jungitur, cùm hujus ex providentià felicitas publica exſurgat? Sed hæc hactenus. Colophonis loco ſubjicio

VULGARIA QUAEDAM.

Si vulgaria ſint, inquit ETASTES, quid neceſſe eſt ea denuò adducere? Vulgaria ſunt Peritis, reſpondit DULODORUS, cùm autem Libri ejusmodi non his tantùm, ſed & aliis publicentur, præcavendum utique, ne quis rerum minus adhuc peritus in errorem inducatur. Paſtor in *priore* Gemma Caprum, animal arboribus noxium obſervat, adeoque non tantùm paſcit, ſed & cavet, ne quid detrimenti det. Mira ſapientia! exclamavit ETASTES, quaſiverò non id potius hìc exprimatur, quod Hyginus fab. 274. *Caper vitem, quam præroſerat, plenius fructum protulit, unde etiam putationem inve-*

inVenerunt; Annon enim hoc, ſicut ab Hygino de Vite narratur, ita ab aliis de Olea & narratum & creditum videtur? certè à Scalptore Gemmæ noſtræ,& tot aliarum? Rationes hæ, regeſſit DULODORUS, liceat fateri quod res eſt, ſanè perquam fragiles ſunt; Quis enim non videt, aliud ſtatuendum in Capro vitem rodente, aliud in Capro arbori infeſto? Vitem quòd roſerit Caper, uberrimas uves proveniſſe, Hyginus apertè ait, indeque putationis, vitium ſcil. originem arbitratur deſcendiſſe: Quanquam hoc, Pauſaniâ in Corinthiacis teſte, Naupliæ incolæ de Aſino memorârint. Sed eſto! credamus de Capro; Talem enim & in ſequenti MSCti Pighiani Marmore cernimus

Sed an idem etiam extendere licebit ad Oleam, aliasve arbores? Neutiquam! Hæ enim à Capris arroſæ non feraciores fiunt, ſed damnum capiunt & emoriuntur, id quod in Theſauro Elect. Brandenb. & ex Plinio & ex Theocrito demonſtravi. Hæc cùm ita ſint, utique nec putationem inde deducere licebit, nec etiam cauſa erit, cur me pœnitere debeat ſapientiæ illius miræ, quâ officium paſtoris his in Gemmis adumbrari dixi, quòd ſcilicet non ſufficiat, ut greges paſcantur, ſed videndum etiam ſit, ne quid detrimenti dent. Optarem potius, ut ſimili etiam alii uterentur, calamoque tutius agerent, nec tantùm cupidas aures paſcerent, ſed & ſedulò caverent, ne ſanctiſſimis veritatis fontibus aliquid damni inferrent. Ex hactenus dictis, excepit ETASTES, à vulgata ſententia dimoveor. Imò etiam ex dicendis, reſpondit DULODORUS; Quid enim eſt, quòd in Gemma *ſecunda*, Hora ſtatuitur, allegatis in rei fidem Angelono & Ant. Auguſtino, cùm tamen apud utrumque globus, quem figura hæc prætendit, deficiat? Scil. non Hora hæc eſt, ſed Æternitas, quæ eòdem planè modò, quo hîc viſitur, cùm velo ſcil. circum caput volitante, & globo dextrâ prætenſo, in Nummo Fauſtinæ apud Biæum T. 43. ÆTERNITAS inſcribitur. Sed quid ad Gemmam *tertiam?* quæſivit ETASTES. Caput hoc, reſpondit DULODORUS, Libero Patri addicitur, cum tamen floribus redimitum ſit, adeòque non Bacchum, ſed Floram apertè referat. In *quarta* Gemma, ſubjecit ETASTES, Sphingem typum Ægypti video, an etiam hic opinionem carpis? Carpo, ſubjunxit DULODORUS; Sphinx enim alata eſt,

eſt, quales Ægyptiæ non fuére. Potius ad Auguſtum referrem, qui Sphinge pro ſigillo uſus, Suetonio memoratur: Niſi etiam ad Chios reſpicias, qui Sphingem ob Homeri Natales etiam Numiſmatibus expreſsére: Aut in ænigmatum involucris ſubſiſtas, quæ Sphingis ſimulacro expreſſa, Eruditi jam dudum obſervârunt. An idem error, interrogavit ETASTES, etiam in Marte eſt, qui in Gemma *quinta* viſitur, nam & hunc Te producere video? Ideo id fit, ſubjecit DULODORUS, quia, procul dubio ob adjectum Scorpium, aliquis Africanorum eô creditur notari, cùm tamen ſtella in Clypeo, Martem Planetam hîc exprimi, apertè arguat: Martem inquam, de quo, uti jam in Spicilegio monui, Manilius cecinit:

Mavorti Scorpius hæret.

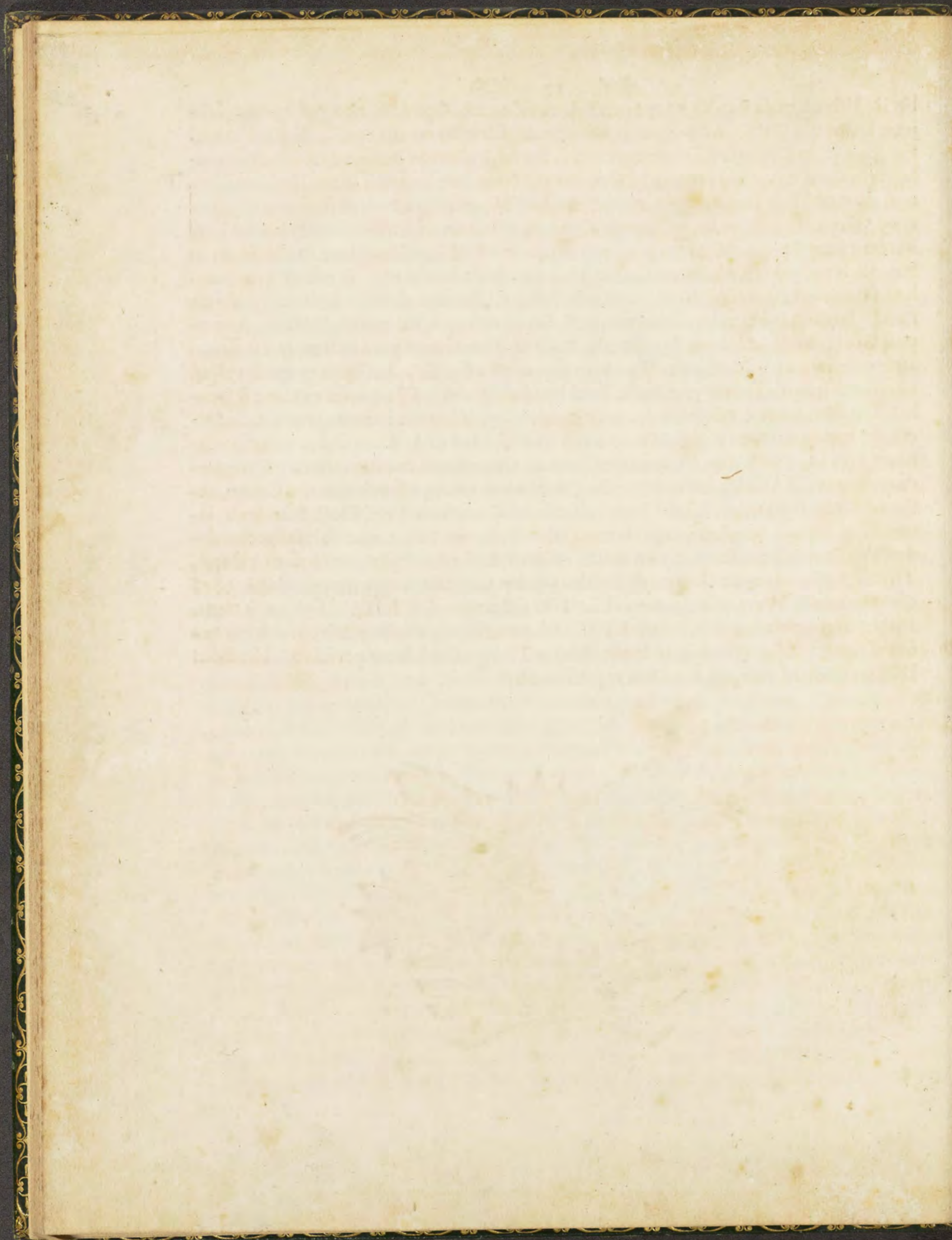
Quid clarius ad Gemmam dici poteſt? Fateor, inquit ETASTES, & jam geſtio etiam de reliquis Tuam ſententiam audire. In Gemma *ſexta*, excepit DULODORUS, agnoſcunt Leonem cum Gallinaceo, ſuper quem tranſiliat: opinanturque, eos ſimul decurrere; cum tamen Gallinaceus lento omninò paſſu procedat, productoque collo & capite protenſo, cantantis ſpeciem referat, adeo ut Leonem Galli cantum formidantem, id quod vulgo innotuit, quin Gemma adumbret, ne dubitare quidem poſſis. Res aperta eſt, inquit ETASTES, & miror animadverſam non eſſe. In Gemma *ſeptima*, perrexit DULODORUS, non minor negligentia eſt. Salutem arbitrantur, citato n. 39. Sed magna utrinque eſt differentia. Numero 39. Serpens bacillo circumvolvitur, ſed hîc capite deorſum versô papillam mordet, adeò ut Cleopatram hanc, aut aliam quandam Aſpidis morſu deficientem fœminam omninò agnoſcere debeamus. Niſi fallor, excepit ETASTES, etiam ex vultu moribunda intelligitur. Quid autem Gemma *octava*, nonne Avem ea expreſſam cùm Gorlæus alitem Jovis explanaret, ex roſtro corvum eſſe, acutè omninò demonſtratum eſt? Cornicem ego ſtatuo, reſpondit DULODORUS, qui Concordiæ Maritalis ſymbolum fuit. Hoc ut arbitrer, adjectum ſceptrum mihi ſuadet, cùm hoc Junonis inſigne ſit, Nuptiarum Præſidis, id quod pluribus apud Gyraldum deducitur. Sed alia ſuccedunt:

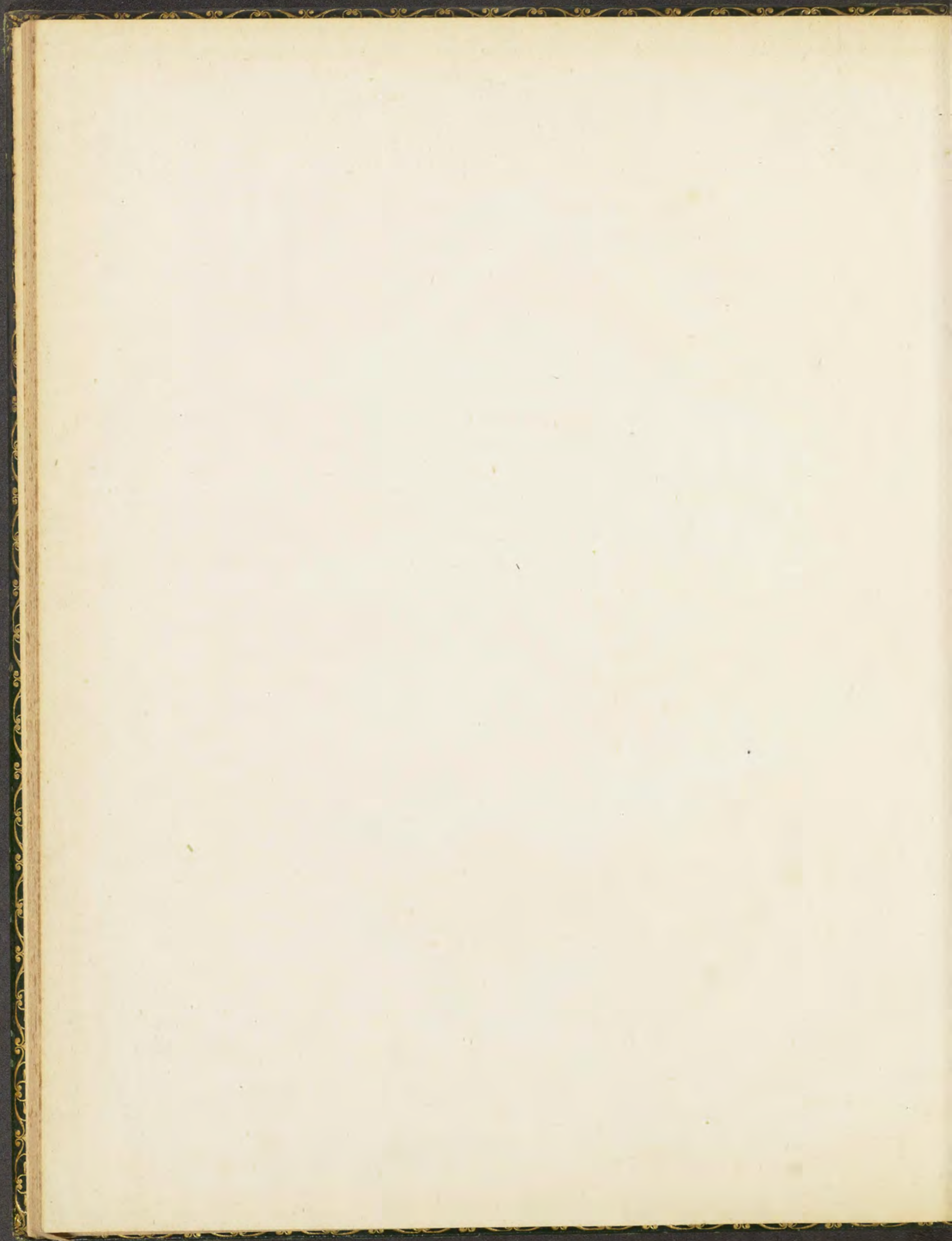

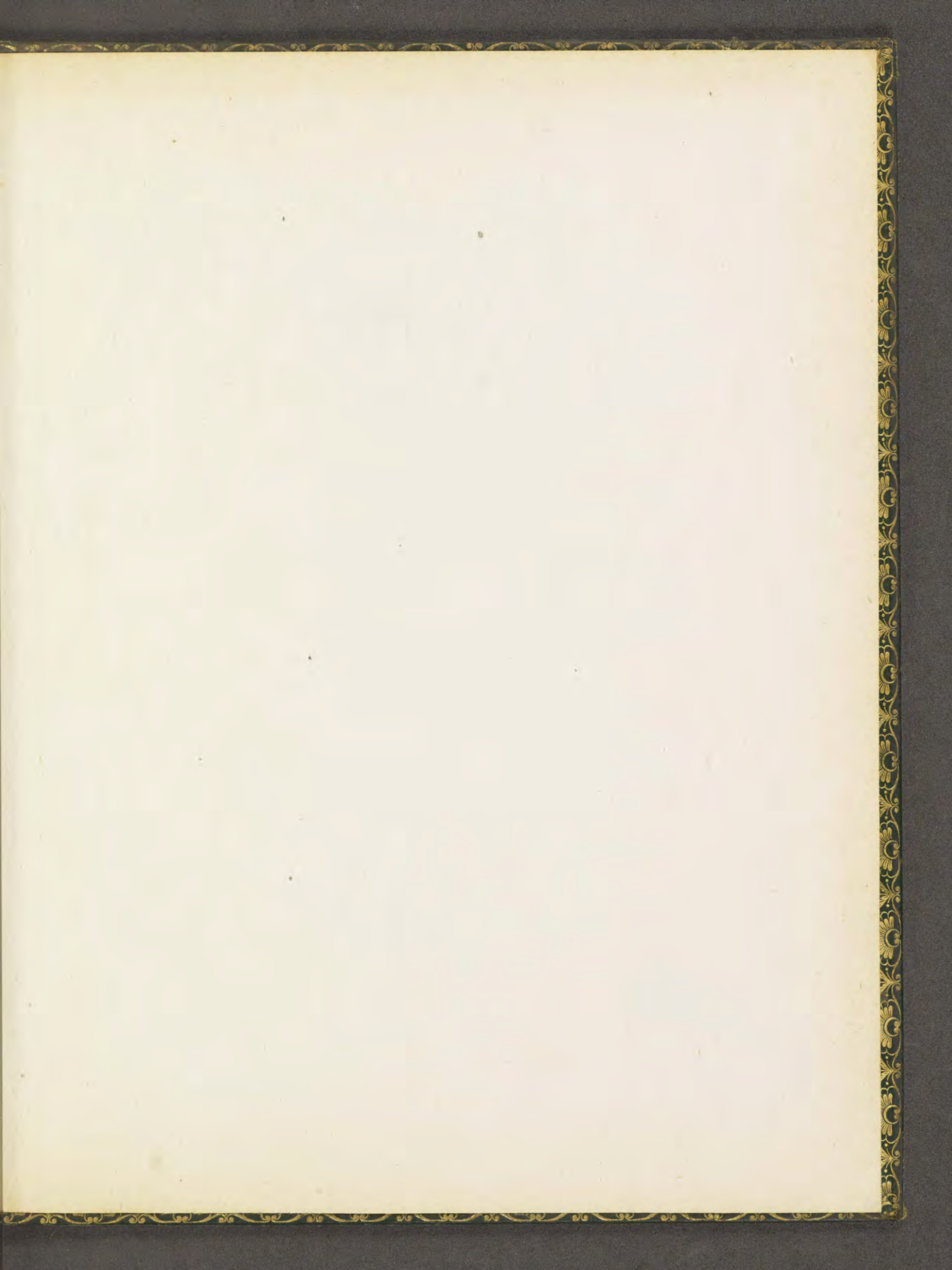
In prioribus, ſubjecit ETASTES, Herculem video, quid autem hîc erratum ſit, non video. At faxo ut videas, regeſſit DULODORUS. In *prima* Gemma Hercules à Pomo Heſperidum petito redux ſtatuitur, cùm tamen Hercules hic, non Pomum, ſed Pateram prætendat, adeoque Herculem ſacrificantem adumbret, qualis & in Gemma *ſecunda* ad aram viſitur. Si Patera & Pomum diſcerni non potuére, at ex fabula debuiſſet innotuiſſe, Herculem tria Poma ex hortis Heſperidum retuliſſe, quot etiam in Numiſmate Hadriani Hercules Gaditanus præfert. De Sacrificio, inquit ETASTES, res nota eſt; In Gemma *ſecunda* enim Hercules in Oeta ſacrificans exhibetur: niſi, quòd habitus non conveniat, potius ad eum reſpiciendum arbitreris, qui in Græcia Goltzii T. 3. ſub titulo ΧΑΩΝΙΤΩΝ proponitur, vel ad Tyrium apud Vaillantium T. II. pag. 69. In Numiſmate ΧΑΩΝΙΤΩΝ, reſpondit DULODORUS, Hercules non ſtat, nec pateram præfert, ſed pelli Leoninæ inſidens, ex Scypho liquorem fundit, proſerpente, à pedibus hederâ: adeò ut liquido conſtet, ad Herculis bibacitatem id Numiſma referendum eſſe. Tyriorum Hercules in Nummo Macrini effictus eſt, eôdem quidem modô, quô in Gemma prima viſitur; Cùm autem non ſe, ſed Tyrios referat, pro Salute Principis ſacrificantes, ea autem conſideratio in Gemma locum non habeat, omninò cenſerem, Herculis pietatem hîc adumbrari, quâ in Italia, Cacô interfectô, & ab Evandro agnitus, Jovi patri aram erexiſſe & ſacrificâſſe, Antiquitatum Romanarum Scriptoribus memoratur. Sed hæc levia ſunt. An reliqua graviora? interrogavit ETASTES? Sunt, reſpondit DULODORUS; Quis enim ad Gemmam *tertiam* credat, Herculem Antæi pelle amictum, cum Patera frugibus plena ad Sacrificandum procedere? At, inquit ETASTES, niſi fallor Triſtanus aſſertum fulcit. Triſtanus, repoſuit DULODORUS, Herculem paciferum cum ramo Oleæ exhibet, ſed cum pelle Antæi non exhibet. Antæum enim Hercules pelle ſpoliâſſe non legitur, ſed legitur eum ſuffocâſſe, id quod & in Gemma *quarta* facit. In Gemma *quarta?* ſubjecit ETASTES; At raptum in hâc vel puellæ adumbrari, vel pueri credebam. Antæum, excepit DULODORUS, ab Hercule ſuffocatum hoc ſchemate adumbrari, non tantùm ex fabula conſtat, quâ ſublimem è terra, ulniſque eliſum Hercules interemiſſe, Apollodoro memoratur; ſed & ex Numiſmate HERCULI LYBICO inſcripto, in quo licet directus, medium tamen apprehendit, & è terra ſublimem ſuffocat: Ut taceam MSCtum Pighianum, in quo eôdem ferè modô aliquoties occurrit, eô ubique Antæi, utpote morientis, angore & vehementia, qualem & in Gemma ad oculum cernimus. Ad Gemmam *quintam* tranſeamus, infit ETASTES, mirum ſi & hîc erratum fuerit, Liceti enim placita innotuére, & ſi probari meruiſſent, utique ab iis non debuiſſet recedi. Rectè judicas, reſpondit DULODORUS; Cùm autem receſſum ſit, apertum eſt, ea probata non eſſe. Aſinus hîc palleatus ad duos palleatos accedens ſtatuitur, cùm tamen non duo palleati, ſed omninò duæ fœminæ, aut verius fœmina cum Ancilla, in Gemma ex habitu noſcantur, adeoque planum ſit, omninò cum Liceto ſentiendum eſſe, qui Apuleji in Aſinum mutati petulantem laſciviam agnoſcit, quâ mulieribus oſtenſus adeò placuit, ut & concubitum ejus licitarentur. Aperta ſunt, & propoſitæ Gemmæ convenientiſſima Apuleji verba. Quod contra adferam, inquit ETASTES, non habeo. Quid autem ad Gemmam *ſextam*? An falſum eſt quod dicitur Proſerpinam ea exhiberi?

beri? Utique mala Punica eam apertè demonſtrant? Opinioni non refragabor, ſubjecit DULODORUS: Addo tamen, concinnius hanc, Venerem credi, eò quòd mala Punica hæc in Cypro ſeviſſe memoretur. Ita ſanè planum erit, non tantùm, cur mala Punica, ſed etiam cur ramum in Gemma præferat, ſive Balauſtii is ſit, ſive Myrti, Veneri ſacratæ. Res credibilis eſt, excepit ETASTES, an autem eadem felicitate ad *ſeptimam* Gemmam uſurus ſis, dubitem; Quid enim? Annon Bacchi ſatelles hic eſt? & quidem cum Lynce, cui videtur vinum defundere? id quod eô planè modô fit, ut in Sidonis Nummo ſub Al. Severo, apud Patinum & Vaillantium. Immanè quantum hæc Gemma, reſpondit DULODORUS, à Sidonis Nummo diſtat. In hoc enim non Bacchi ſatelles, ſed Bacchus ipſe cernitur: Cernitur Lynx, aut potius Pardalis, cum apud Gorlæum apertè canis ſit: Bacchi haſta in Numiſmate pura viſitur, in Gemma autem ferrata eſt: Bacchus ex Cantharo liquorem effundit; At figura propoſita aliud quoddam inſtrumentum prætendit, Falci haud abſimile. Ego potius ex Cane & jaculo Cephalum hunc crederem; Licet enim hic n. 37. Thorace indutus prodeat, in Spicilegio tamen meo ex Pighii MSCto aliter viſitur, adeò ut Artifices in his variâſſe, dubium non ſit. Si Bacchum deſideres, eum in Gemma *octava* ſtatuerem. Ganymedem, inquit ETASTES, hunc arbitrabar, & quidem cornu effundentem. Cornu, reſpondit DULODORUS, Bacchi poculum eſſe, ad Gemmam Theſ. Elect. Brandenb. latius demonſtravi, cumque in hâc Gemma etiam Palla concurrat, quæ & ipſa Baccho datur, utiq; conjectura fortaſſe non futilis naſcitur, haſtam cui pileus impoſitus videtur, Thyrſum eſſe, adeoque Gemmam Baccho, quàm Ganymedi concinnius addici. Sed contraho vela; Vereor enim ne vel ſic Tibi videar gravior fuiſſe. Qui veritatem absque acrimonia inquirit, inquit ETASTES, non niſi malevolis gravis eſt. Mihi tua opera perquàm jucunda fuit, indeque debitas Tibi gratias lubens perſolvo. His dictis DULODORUM reliquit, & ad ſua regreſſus eſt.

J. GOMEZ DE LA CORTINA ET AMICORUM
FALLITUR HORA LEGENDO